

ಕನ್ನಡ ತೌರ್ಯಸಾಗರ

ಗಾಳಪ್ಪಾ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪಾ ಅರಳಿ

ಪುನರ್ನುರ್ದೇಶನ ಯೋಜನೆ : ಪುಷ್ಪ-೧

ಕನ್ನಡ

ಶೌರ್ಯ ಸಾಗರ

ಎಂಬ ಕಲ್ಪಿತ ಕಾದಂಬರಿಯು

ಗೂಳಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪ ಅರಳಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ

ಕನ್ನಡ ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ಕಾದಂಬರಿ
ಗೂಲಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪ ಅರಳಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ

ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

KANNADA SHOURYASAAGARA :

Kannada Novel by
Goolappa Kotrappa Arali

Published in 1985 by
Siddhaling Pattanshetti
Secretary

Karnatak Vidyavardhak Sangha, Dharwad - 580 001

© Karnatak Vidyavardhak Sangha, Dharwad

Pages : 56

Copies : 5000

Printed at

Lalita Mudranalaya, Market, Dharwad - 580 001

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೯೦ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಜನನಾಡಿಯನ್ನು ಮಿಡಿದ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಬರೆಹಗಾರರು ಕವಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದು, ಹೆಸರು ಪಡೆದು ನಾಡಿನ ತುಂಬ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ತನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನಾರಭ್ಯದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಹಲನಾರು ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಧಾರವಾಡವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಲೇಖಕರನ್ನು, ವಿಚಾರವಂತರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಘವು ಮೊದಲಿನಿಂದ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಬರೆಹಗಾರರ ಬಳಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವರಿಂದ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿ ಅಥವಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಮೂಡಿಬಂದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತುಂಬ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾಡಿನ ತುಂಬ ಹರಡಿದ್ದ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಸಂಘವು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘವು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯುವಂಥ ನೂರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಅವು ಸಂಘದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂಥ ಕೃತಿಗಳು. ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂಘದ ಪ್ರಕಾಶನ ವಿಭಾಗವು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಪ್ರಕಾಶನದ ಪ್ರಸಾರದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಗದೆ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿತು.

ಈಗ ಅನತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದ ನೂರನೆಯ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವ ವನ್ನು ಸಂಘವು ಆಚರಿಸಲಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಗೌರವವನ್ನು ಮೆರೆದ ಕೆಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಮರು ಮುದ್ರಣದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತು. ಹಿಂದೆ ಸಂಘವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಂದು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಗಳು, ಕೆಲವು ಕೃತಿ

ಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಸಹ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಸಂಘದ ಇಡೀ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಜನಾಬ್ಬಾರಿಯುತ ವಿಧ್ವಾಂಸರೊಬ್ಬರಿಂದ ಬರೆಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಸಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂಥ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಸದ್ಯ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಅವುಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣದ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಅದರ ವಿವರವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ೧೯೮೪ ರ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನ. ನಾ. ಕಲಾವಿ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾಪರ್ವಕ ಸಂಘದ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆದು ಸಂಘವು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ನೆರವು ನೀಡುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಂತೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಸರ್ಕಾರವು ಹದಿನೈದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅನುದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕಲಾವಿ ಅವರು ಸಂಘವು ಆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾದದ್ದು ಸಂಘಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ನೋವು. ಹದಿನೈದು ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶನದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಘವು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಕಲಾವಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಘವು ಮರುಮುದ್ರಣದ ಪ್ರಕಾಶನ ಯೋಜನೆಯ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಹದಿನೈದು ಕೃತಿಗಳು ಇವು :

- ೧) ಶೌರ್ಯಸಾಗರ
- ೨) ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕತೆ
- ೩) ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯ ವ್ಯಾಯೋಗಂ
- ೪) ಕರ್ನಾಟಕ ಕಥಾಸರಿತ್ಸಾಗರ
- ೫) ಮೋಹಿನೀ ಅಥವಾ ನಿಂದಕರ ನಡವಳಿ
- ೬) ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆ ಎತ್ತುವ ಬಗೆ
- ೭) ಕಾಲಿದಾಸ ಚರಿತ್ರೆ
- ೮) ಕರ್ನಾಟಕ ಯಯಾತಿನಾಟಕಂ
- ೯) ಗೃಹವೈದ್ಯಕವು
- ೧೦) ಭಾರತೀಯ ವಿದುಷಿಯರು
- ೧೧) ಶ್ರೀಯುಗಸಾಧನ
- ೧೨) ಪಂಡಿತರಾಜ
- ೧೩) ಇಸೋಪನ ಚರಿತ್ರೆ

- ೧೪) ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು
೧೫) ನರಗುಂದದ ಬಂಡಾಯ

ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಸಹ ವಿಷಯ ವೈವಿಧ್ಯ, ಆ ಕಾಲದ ಭಾಷಾ ಸೌಂದರ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದ ವಿಕಾಶಶೀಲ ಘಟ್ಟ ಮುಂತಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥವು. ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಆಯಾ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಸಂಘಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದು ಈಗ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಹೊಂದಿದ ಸಂಘವು ಆ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಸೇರ್ಪಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾಡದೆ ಅವು ಇದ್ದ ಮೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮರುಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವವರಿಗೆ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನ್ಯಾತೃಯ ಬರದ ಹಾಗೆ ಇವುಗಳ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿರದ ಈ ವಿರಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಅವು ಇದ್ದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಲಬ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳ ಆಯುಷ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಭದ್ರ ಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮರುಮುದ್ರಣಗಳು ಜನತೆಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದರೆ ಸಂಘದ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವಾದಂತೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಹದಿನೈದು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಇನ್ನಿತರ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಮರುಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿ ನಾಡಿನ ತುಂಬ ಅವು ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ನಮಗಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ನಮ್ಮ ಈ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದು ವರಿಯುವಂತೆ ನಮಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಪ ಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಳ್ಳುವ ಕೃತಿಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಗಣೇಂದ್ರಗಡದ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂಚ್ ಸ್ಮೂಲಿನ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರಾಗಿದ್ದ ಗೊಳಪ್ಪಾ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪಾ ಅರಳಿ ಅವರ 'ಕನ್ನಡ ಶೌರ್ಯಸಾಗರ' ಎಂಬ ಕಲ್ಪಿತ ಕಾದಂಬರಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ವಾಗ್ಗೋಷಣ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧೩ ನೆಯ ಪುಷ್ಪವಾಗಿ ೧೯೯೯ರ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಇದರ ಬೆಲೆ

ಐದು ಅಣಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮದನಸುಂದರರಾಜ ಹಾಗೂ ರಾಣಿ ಸುತೀಲಿಯರ ಪುತ್ರನಾದ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಹಾಗೂ ಚತುರನಾಗಿದ್ದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನ ಸುತ್ತ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಬರೆದ ಈ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಗೌರವ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬರೆದ ಮಹನೀಯರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ೧೮೨೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೆಂಪುನಾರಾಯಣನ 'ಮುದ್ರಾ ಮಂಜೂಷ'ವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ಮುದ್ರಾ ಮಂಜೂಷಾ' ಸಂಸ್ಕೃತದ ವಿಶಾಖದತ್ತನ 'ಮುದ್ರಾ ರಾಕ್ಷಸ' ನಾಟಕದ ಆಧಾರದಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಥಾನಕ. ಆದರೆ ೧೮೯೯ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗೂಳಪ್ಪಾ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪಾ ಅರಳಿ ಅವರ 'ಕನ್ನಡ ಶೌರ್ಯಸಾಗರ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ರಚಿತವಾದ, ಯಾವುದೇ ಆಧಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ವೆನ್ನವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಧಾರವನ್ನೇ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿ. ೧೮೭೫ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕ. ವಿ. ವ. ಸಂಘವೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಗಂಗಾಧರ ಮಡಿನಾಳೇಶ್ವರ ತುರಮರಿ ಅವರ 'ಬಾಣ ಕಾದಂಬರಿ'ಯ ಎಲ್ಲ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಲಲಿತವಾಗಿ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ನಿರೂಪಣೆಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಾಕಾರರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ನುಡಿಕಟ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಭಾಷೆ, ಕಾವ್ಯಾಂಶಗಳು, ಸುಂದರ ಸದಭಿರುಚಿಯ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಸಂಭಾಷಣಾ ಕೌಶಲ್ಯ, ನಾಟ್ಯಗುಣ, ನೀತಿನಿರೂಪಣೆ ಕುತೂಹಲವರ್ಧಕ ಶೈಲಿ ಮುಂತಾದ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ಕೃತಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಆಗಿರುವ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ತೊಡೆದು ಹೋಗಿ ಯೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಉಚಿತ ಗೌರವ ಸ್ವಲ್ಪಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಾಗ ಇನ್ನೂ ಇದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆ ಬಹು ಬೇಗನೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಆತ್ಮೀಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞ ತೆಗೆಗಳು.

೧-೮-೧೯೮೫

ಧಾರವಾಡ

ಸಿದ್ಧ ಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ

ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತವೃತ್ತ

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಬ ಗದ್ಯಪದಬದ್ಧ ಗ್ರಂಥಮುಂ ಭೂದಿಶಾ |
ಭೂಕಂಜೋದ್ಭವ ವಕ್ತ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಶಕಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ನಂದನಂ ||
ಆಕಾಶಾನುಜವಾಸಮೈತರೆ ಸಮಾಪ್ತಂ ಗೈದು ಸಂತೋಷದಿಂ |
ದೀರ್ಘನಾರ್ತಕ ಸಂಘಕಿತ್ತಿನಿದನಾಂ ಸಂಪೂರ್ಣಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂ || ೧ ||

ಗ್ರ. ಕ.

ಶಾರ್ಯಸಾಗರ

ಮೇರುಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬದೊಂದು ದೇಶವಿತ್ತು. ಅದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹೊಳೆ ಹಳ್ಳಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಸೊಂಪಾಗಿ ತೋರುವ ಹೊಲಗಳಿಂದಲೂ ಹೂಕಾಯಿಗಳಿಂದ ಬಾಗುತ್ತಿರುವ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ತೋಟಗಳಿಂದಲೂ ಸುಶೋಭಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡತನವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಂದ್ಯವು ಅವರ ನಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಠಿಣತ್ವವು ಅವರ ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಾಂಚಲ್ಯವು ಅವರ ಕಡೆಗಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಟಿಲತ್ವವು ಅವರ ಉಂಗುರಗೂದಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವದೇ ಹೊರತು ಜನರಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ದೇಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಪುರವೆಂಬ ದೊಂದು ಪಟ್ಟಣವು ವಿಭುಧರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥನಿಷ್ಠಯಚಿತ್ತರೂ ದಾತೃತ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನರೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಪರಾಯಣರೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ತೇಜ ಉಳ್ಳವರೂ ಧನಿಕರೂ ಆದ ಜನರಿಂದಲೂ ಆ ಜನರು ವಾಸ ಮಾಡಿದ ಸುಂದರವಾದ ಮನೆಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಂಕರ ಬೈತಲೆಯ ಸರಳತ್ವಕ್ಕೆ ಕುಂದು ತರುವ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಬೀದಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಬೀದಿಗಳ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಾಂಬರಗಳಿಂದಲೂ, ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ರಾಶಿಗಳಿಂದಲೂ ತಳ ತಳ ಹೊಳೆಯುವ ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಅಸಮಸುಂದರಿಯರಾದ ಹೂಗಾರತಿಯರಿಂದಲೂ ಆಕಾಶ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಒಬ್ಬ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಧರಿಸಿದವೇನಾಯಿತು? ಈ ಪುರಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನೂರಾರು ಸೂರ್ಯ ಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವಳೆಂಬಂತೆ ತೋರುವ ಕಂಚುಗಾರರ ಪಸರಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನೇ ಉಗ್ಗುವದು.

ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನಪರನಾಗಿಯೂ ಗುರುಚೋಧಿಯಂತೆ ಆಚಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ಕಳಂಕರಹಿತವಾದ ಮುಖಕಾಂತಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಚೆಲುವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಕುಂದಿಲ್ಲದ ಅವಯವಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಅರಿವರ್ಗ ಭೀಕರನಾಗಿಯೂ ಪ್ರಜಾನಂದ ಕರನಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುವ ಮದನಸುಂದರನೆಂಬ ಆರಸು ರಾಜನೀತಿಗೆ ಕುಂದು ಬಾರದಂತೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಪತಿಯು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದನು; ತಂದೆಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪೋಶನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದನು, ತಮ್ಮನು ಕ್ಷಯರೋಗಿಯಾದನು, ಮಗನು ಶಿವನ ಕಡೆಗಣ್ಣು ನುರಿಯಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು, ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆಲ್ಲೆಯೂ ಅಶ್ರಯವಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಿರಿಯು

ಮದನಸುಂದರರಾಜನ ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ವಸತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಕೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ರಾಜನ ಬೊಕ್ಕಸವು ತುಂಬಿ ಸೂಸುತ್ತಿರುವದು. ಎಲ್ಲ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಿಯದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳು ಆತನ ಚಿರಾಯುಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸುವರು.

ಮದನಸುಂದರ ರಾಜನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ರಾಜಸೇವಾನಿರತನಾಗಿಯೂ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಆರಸರ ಸ್ತುತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿಯೂ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಂತೆ ಇಚ್ಛಿತ ದಾಸಿಯಾಗಿಯೂ ಬಡವರನ್ನೂ ಭಾಗ್ಯವಂತರನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಸತ್ಯ, ದಾತೃತ್ವ, ಕೃಪೆ ಮುಂತಾದ ಅನರ್ಥ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಶಿನಾರಾಧಕ ಸೇವಕನಾಗಿಯೂ ರಾಜಭಂಡಾರವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸುಶೀಲನೆಂಬ ಪ್ರಧಾನ ನಿಂದಲೂ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ಶಿರೀಷ ಕುಸುಮದಂತೆ ದೇಹ ಮಾರ್ದವ್ಯವನ್ನೂ ಶ್ರೀಗಂಧದಂತೆ ಶರೀರ ಸುನಾಸನೆಯನ್ನೂ ಸಿಂಹದಂತೆ ಮಧ್ಯ ಕೃಶತ್ವವನ್ನೂ ಕುಂದಕುಟ್ಟಿಲದಂತಿರುವ ದಂತಗಳನ್ನೂ ಮದಗಜದಂತೆ ವಂದ ಗಮನವನ್ನೂ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಗುರುಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪತಿಭಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ವಹಿಸಿದವಳಾದ ಸುಶೀಲೆಯೆಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದಲೂ ಆನಂದವೇ ಹೊರತು ದುಃಖಾಂಶ ಸ್ಪರ್ಶವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಮದನಸುಂದರರಾಜನು ಸುಶೀಲನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಾಗ ಶತ್ರುಗಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಂಬಟ್ಟಿಗಳು ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ಮಾರಿದವು. ಕುಂಕು ಮದ ವ್ಯಾಪಾರವು ಕುಖ್ಯಾಯಿತು. ತಾಮ್ರವು ಸಿಗದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಮದನ ಸುಂದರನು ಆಳುವಾಗ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನರಲ್ಲಿ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳ ಹೊರತು ಆಶ್ರುಗಳೂ, ಮದನ ತಾಪದ ಹೊರತು ತಾಪವೂ, ಪ್ರಣಯ ಕಲಹದ ಹೊರತು ಕಲಹವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಮದನಸುಂದರ ರಾಜನು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಖಚಿತ ವಾದ ಸಿಂಹಪೀಠದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರಿಸಮುದಾಯವು ಕೂತದೆ; ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ವಿಪ್ರವರ್ಗವು ಕೂತದೆ. ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯ ಧುರಂಧರರಾದ ಲೇಖಕರು ಸ್ವಕಾರ್ಯ ಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಿಗಿದುಟ್ಟಿ ಸೀರಿಯಿಂದಲೂ ಮೊಲೆ ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಗಿದ ಕನಕಮಯ ವಾದ ಕಂಚುಕಗಳಿಂದಲೂ ರತ್ನಖಚಿತನಾದ ಮಸ್ತಕಾಚ್ಛಾದನಗಳಿಂದಲೂ ಸುಶೋಭಿತ ರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಚಾನುರ ಬೀಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಠಕರು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆತ್ತಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಮಂಗಲಸ್ತುತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಮಾಂಡಲಿಕ ಭೂಪಾಲರ ಸಮುದಾಯವು ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಮದನಸುಂದರ ರಾಜನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸ

ಬೇಕೆಂದು ಆತುರಪಟ್ಟು ಕೂತದೆ; ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿವಾರಕನು, “ದೋರೆಯೇ, ತನ್ನ ಕರಗಲಿಂದ ಪರರಾಜರ ಕರಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಹಗಲು ಪುಷ್ಪವತಿಯನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಿ, ನಿಲಕನುಲಿನಿಯ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ, ಪಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸೂರ್ಯನು ಅಪರಾಧಿಗಳು ರಾಜಶಾಸನದಿಂದ ಕರಿನೀರಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ಹೊಂದುವಂತೆ, ಈಶ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಾಂಬುಧಿಯನ್ನು ಅಡಗಿದನು” ಎಂದು ಧ್ವನಿ ಮಾಡಲಾಗಿ ಅರಸನು ಯಾವತ್ತರಿಗೂ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನೇರಿ ರಾಜನುಂದಿರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಹಗಲೆಲ್ಲ ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ ಮನೋವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ರಾಣಿನಾವಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಬಾಗಿಲ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಕಲಕಲಾಟವು ಕೇಳಬಂತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡದೆ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಳಗೆ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತೊಡಗಿದನು.

ಕೈರನಾಕ್ಷಿಯೆಂಬ ದಾಸಿಯು— ದೇವಿ, ಒಮ್ಮಿಂದುಂಟಾದ ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಿಕಾರ ನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಯಾವ ಬೇನೆಯು ನಿಮ್ಮ ಸುಂದರಾಂಗವನ್ನು ಆವರಿಸಿತು? ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿರಿಸಿತು? ಭೋಗ್ಯ ವಸ್ತುಗಳೆಕೆ ಬೇಡಾದವು? ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ದಾಸಿಯರ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡದಿರುವ ಬಗೆ ಏನು? ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಪೀಡಿಸಿ ಕೇಳಹತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ರಾಣಿಯು ಉಪದ್ರವ ಕೊಡಬೇಡೆಂದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ.

ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಮದನಸುಂದರನು ಮಡದಿಗಾದ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಕೇಳುವೆನೋ ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಪರಿಹರಿಸುವೆನೋ ಎಂಬ ಆತುರದಿಂದ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಕೂಡಲೆ, ಎಲ್ಲ ದಾಸಿಯರು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಚಂದ್ರಮುಖಿ ಎಂಬ ಗೆಳತಿ ಯೊಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ದೂರ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.

ಅರಸನ ಆಗಮನದಿಂದ ಸುಶೀಲೆಯು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ, ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅರಸನು ಕೈಹಿಡಿದು ಏಳಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅರ್ಥಾಸನಂಗೊಂಡು, ಕೂತು, ಮುಖವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ— “ಪ್ರಿಯೇ, ಇದೇನು? ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಕರಕಮಲವು ಮುಖಚಂದ್ರನನ್ನು ಆಪ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನೇತ್ರ ಕಜ್ಜಲಬಿಂದುಗಳೆಂಬ ಭೃಂಗಗಳು ಕುಚಗಳೆಂಬ ಮಕುಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇದೊತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಈ ನಿನ್ನ ನೆಲೆವೊಲೆಗಳು ಮುತ್ತಿನ ಏಕಾವಳಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಪಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಪ್ರೋಂಗೊಡದಂತೆ ಯಾಕೆ ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಮುಖವು ಮಕರಿಕಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಚಂದ್ರ ಬಿಂಬವನ್ನು ಯಾಕೆ ಸರಿಗಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ. ನೀನು ಕೋಗಲಿಯಂತೆ ಸುಸ್ವರದಿಂದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದಿರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಭೃಂಗ ರುಂಕಾಕರ ವಿರಹಿತವಾದ ಕಮಲದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮುಖವೆಂಬ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವು ನಮನಗೆ

ಎಂಬ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಲ್ಲ. ನಸುಗಂಪಿನ ಅಧರಗಳೆಂಬ ತಳಿರುಗಳು ವರ್ಣಗುಂದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆದರೂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯು ಲಜ್ಜೆಯುಕ್ತಳಾಗಿ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಗೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ಮೇಘಗಳನ್ನು ಕೂಗಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವ ಮಯೂರಗಳಂತೆ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯು- "ದೊರೆಯೇ, ಪುತ್ರಘೃಣ್ಣಿಧರಿಂದ ತನುವಲ್ಲಿಯು ಕಂದಿರುವದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜಚಿತ್ತದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಶಯವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದಳು. ಆದರೂ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆಯೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು.

ಮದನಸುಂದರನು "ಸಖೀ, ಸುಕುಮಾರಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಯಾಜಿತ ಪುಣ್ಯ ಬೇಕು. ಆದನ್ನೇ ನಾವು ಸಂಪಾದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯಫಲದಿಂದಲೂ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ಪುತ್ರರತ್ನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬಹುದು" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ಅವಳ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದನು ಆ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಹರುಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ರತಿಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ನಿದ್ರೆಹೋದರು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉದಯಾಸ್ತಗಳಾಗಿರಲೂ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಸೂರ್ಯನು ಇಂದ್ರದಿಶಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉದಯಸುಡುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರಹತ್ತಿದವು. ಇಂದ್ರನ ಆನೆಯು ಮದಭರದಿಂದ ಮುರಿದೊಟ್ಟಿದ. ತರುಣಾಸ್ತುತರುಗಳ ಬಂಧನದಿಂಬಂತೆ ಮೂಡಲು ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಮಂದಾನಿಲನು ಶೀತಲತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಬೀಸಹತ್ತಿದನು. ಚರಣಾಯುಧಗಳು ಸೂರ್ಯಾಗಮನವನ್ನು ಜನರಿಗರುಪುವಂತೆ ಧ್ವನಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದವು. ಉದ್ಯಾನದ ಪುಂಡರೀಕಗಳು ಅರಳಹತ್ತಿದವು. ಭೃಂಗ-ರೈಂಕಾರವು ಆಗಹತ್ತಿತು. ಜಾರಜಾರಿಯರು ಜಾರಿದರು. ಸೂರ್ಯೋಪಲಗಳು ನೀರ್ಬೀರಹತ್ತಿದವು. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಗಾರೆ ದುಂದುಭಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಧ್ವನಿಮಾಡಹತ್ತಿದವು.

ಇಂಥ ಪ್ರಭಾತ-ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಎದ್ದು, ತಾವು ಕಂಡ ಶುಭ ಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿ, ಮಂಗಲ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸದಾಶಿವ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಇರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನು ಉಗ್ರಕಿರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಹತ್ತಿದನು. ವರ್ಷವಿರಹಾಸ್ವಿತಳಾಗಿ ಶಿಶಿರಸಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಮಿಯು ಆಗಮಿಸಿದ ಜೈತ್ರವಿರಹದಿಂದ ಕಾದಳೋ ಎನ್ನೋ ಎಂಬಂತೆ ನೆಲವು ಕಾಯಹತ್ತಿತು. ಚಂದ್ರನೂ ಮಂದಾನಿಲನೂ ವಸಂತನೂ ವಿರಹಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಹತ್ತಿದರು. ಭೂಮಿಯು ಮಳೆನೀರು ಕುಡಿದು ಸಾಲದೆ ಮೃಗಜಲವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಾಯ್ತೆರೆದಕೆಂಬಂತೆ ಬೀದಿಗಳು ತೋರಹತ್ತಿದವು. ಕೆರೆ-ಕಾಲುವೆ ಹೊಳೆ-ಹಳ್ಳಗಳು ಬತ್ತಿದವು. ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಮದ್ದಾನೆಗಳ ಕುಂಬಸ್ಥಳಗಳು ಬಿರಿದು ಮೌಕ್ತಿಕೆಗಳ ಸಿಡಿಯಹತ್ತಿದವು. ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಇಂಪಾದ ಧ್ವನಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದವು. ಮಾಮರಗಳು ಪುಷ್ಪಫಲಗಳಿಂದ

ವಿರಾಜಿಸಹತ್ತಿದವು. ಜನರು ತಣ್ಣಗೆಳು ತಣ್ಣಗೆಗಳ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಬೇಸಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಮದನಸುಂದರ ರಾಜನು ಸಕಲ-ಸಭ್ಯ ಸಮುದಾಯ ಸಹಿತನಾಗಿ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಮಾಸಿದ ಹರಕ ದೋತರ ವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹರಕ ಗೊಂಗಡಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಡು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗದಗದ ನಡುಗುತ್ತ ಒಪ್ಪಾರಿ ನಡಿಗೆಯವ ನೊಬ್ಬ ಮುದುಕನು ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಂತನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಸನು ಆತ್ಮಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಮಾತಾಡಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಅರಸು : ಎಲಾ ನೀನು ಯಾರು ? ಇಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಮುದುಕ : ನಿನ್ನಿನಿಲ್ಲಿ. ಒಂದಿಟೆ ಸಬರ ಮಾಡ್ತೀ. ದದದದಮ್ಮು ಹಾಡಿ ಸೊಕೊಕೊಂಡಕ್ಕಾಸ ಹೇಳತೇನು.

ಅರಸು : ಹಾಗೇ ಆಯಿತು, ತಡೆದು ಹೇಳು.

ಮುದುಕ : ಏನ್ ಕೇಳಿದ್ರು ?

ಅರಸು : ನೀನು ಯಾರು, ಇಷ್ಟು ಯಾಕೆ ನಡುಗುವಿ ? ಇಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಮುದುಕ : ಎಲೆ ನನ್ನ ಜಲಮಕ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಲಿ, ಅಪನಾರಿಗೆ ಗೊಂತಾಗ ವಲ್ಲ ? ಎಸಾ ಹಾಂಗಸೈರಿ. ನಿಮ್ಮಂತಾ ದೊರಿಗೋಳು ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬಾತನಕ ಬೇಕಾದ್ದ ತಿಂದಕ್ಕಾಸ ಚಪ್ಪರಪರ್ಲಂಗದ ವ್ಯಾಗ ಒರಿಕ್ಕೊಂತೀರಿ. ಆದಕಂತ ಕೂಸತೆಪ್ಪಾಣೆಲ್ಲಾ, ಜುಗ್ಗು ಬಡ್ಯಾಣೆಲ್ಲಾ. ಇದ್ದಾಂಗ ಇರತೀರಿ. ನಾ ದ್ಯಾವರೂ ಇಟ್ಟುಡುರಾಣಾ (ಕೈ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ) ನಿಮ್ಮ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿಕೊಂತ ಹಸೇ ಅಂಬಲಿ ತಿಂದಕ್ಕಾಸ ತಂಡ್ಯಾಗ ಬಿದ್ದು ಜುಗ್ಗಾಗಿ ಹೋದಿನ್ನಿ. ನನ್ನ ಹಣೇಬಾರದಾಗ ತೋಟಾ ಕಾಡ್ಕೊಂಡು ಬೀಳೂದ್ದ ಬರದಾನ್ನಿ ಎನ ಮಾಡಬೇಕರಿ.

ಅರಸು : ನೀನು ವನಪಾಲಕನೇ ? ಒಳ್ಳೇದು ಯಾಕೆ ಬಂದಿ ?

ಮುದುಕ : ಏಸಾ ವ್ಯಾವ್ರಾ, ಜೀಮಂತ-ವಾಸನ ಗುಡ್ಡದಾಗಿಂದಾ ಮಿರಗ ನೆಲೆ ಗಟ್ಟು ಬರಾಕ್ಹತ್ತಾವ್ವಿ. ಬಾದಕ್ಕಾರ ತೋಟಾನೆಲ್ಲಾ ನುಣ್ಣು ಹಾಳಾಡತಾವ್ವಿ. ಜನ್ನ ಬಲಾಟೆ ಬಿಡ್ಡಿ; ಅತ್ತಾಗ ಹಂದಿ ಹೊಡ್ಯಾಕ ಹೋಗಾಣಾ ಇತ್ತಾಗ ತೋಳಾ ಬಂದು ಬೆದರತ್ತಿತ್ತಿ. ಇಸತ್ತಂತೂ ಮುಂಜಾಲೆ ಒಂದು ಹುಲಿ ನೋಡಿದ್ನಿರಿ. ಆವಾಗನ- ಸುಟ್ಟು ಹೆದರಿ ನಡಗು ತೆಪ್ಪವಲ್ಲರಿ.

ಅರಸು : ಒಳ್ಳೇದು ನಡಿ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ. (ಪ್ರಧಾನನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ) ಪ್ರಧಾನಾ, ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತ್ರಾಸಕೊಡುತ್ತಿರಲು ಸುಮ್ಮನಿರುವದು ರಾಜರ ಧರ್ಮ

ವಲ್ಲ; ನಾನು ಮೃಗಯಾರ್ಥ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾವತ್ತೂ ಬೇಡರಿಗೆ ಬರಸೂಚಿಸು.

(ಎಂದು ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾವತ್ತರೂ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.)

ಆರಸನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಸುಲಿಪ್ಪನಿಂದಲೂ, ಕೊಂಕು ಹುಬ್ಬಿನಿಂದಲೂ, ಕುಡಿವೊಲಿಯಿಂದಲೂ, ಕೆಂಗಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ, ಭಯಂಕರರಾದ ಬೇಡರು ಮತ್ತೇಭವಂತಾಪಾರಗಳನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಲತಾಮೂಲದಿಂದ ಕೇಶ ಬಂಧನ ಮಾಡಿ, ಗುಡಗೇ ಚಣ್ಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಮೈಗೆಲ್ಲ ಹಳದಿ ಬಡೆದು, ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರವುಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಗತ ಕರಕೊಂಡು ಊರ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಅವರ ಹೆಂಡರು ಬೇಟೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದರು.

ಆರಸನು ಆ ಬೇಡರ ಸಮೂಹವನ್ನೂ, ಅವರು ಆರ್ಭಟಿಸುವದನ್ನೂ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಜೀಮೂತವಸನ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ನಡೆಯಲಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು, ತಾನು ನಾಯುವೇಗದ ತುರಗವನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹಿಂದೆ ನಡೆದನು.

ಆರಸನು ಪರ್ವತದ ಇಳಕಲಿನ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಅವಲೋಕಿಸಲು ಆ ಅಡವಿಯು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿ ತೋರಿತು. ತಮ್ಮ ಪುಷ್ಕರಗಳಿಂದ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಅನುಚಿತುರುಂತ್ರವಂತಹ, ಅಗ್ನಿ-ಕಣಗಳು ಹಾರುವಂತೆ ಕೋರಿಗಳನ್ನು ಮನೆಯಂತಹ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಮುರಿದಿಕ್ಕುವಂತಹ ಮದಗಜಗಳನ್ನೂ ಜಪ್ಪಿಸಿ ನಿಂತು ಹಣೆಕಿನೋಡಿ ಹಿಂದೆ ಪುಟಿಯವ ಹರಿಣ-ಸಮುದಾಯವನ್ನೂ ಮದ್ದಾನೆಯ ಕುಂಭಸ್ಥಳವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಗುಡಗಿನಂತೆ ಅಬ್ಬರಿಸುವ ಕೇಸರಿಗಳನ್ನೂ ರಕ್ತ ಹಿರಿ ಕುಡಿದು ಅಬ್ಬರಿಸುವ ಶರಭಗಳನ್ನೂ ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಿ ತಿರುಗುವ ಪೆರ್ಗೋಣಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮದನ ಸುಂದರನ ಬೇಟೆಯ ಬಯಕೆಯು ಇವ್ಯಡಿಯಾಯಿತು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೇಡರ ಸಮೂಹವು ಅರಣ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತ, ಕೇಕೆ ಹೊಡಿಯುತ್ತ ಸಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ಮೆಳೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಹುಡುಕುತ್ತ ತಿರುಗಹತ್ತಿತು. ಅವಲೋಕನ ಕೆಲ ಜನ ಬೇಡರು ನೋಡಿರಿ; ಇದು ಅನೇ ಸಂಚರಿಸಿದ ಸ್ಥಳವು; ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ; ಶರಭದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಅವೆ; ಇಕೋ, ಇದು ಹುಲಿಯು ವಾಸಿಸಿದ ಮೆಳೆಯು; ಇದು ಎಕ್ಕಲವು ಹಾದು ಹೋದ ದಾರಿಯು; ಇಲ್ಲಿ ಸಿಂಹನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮೂಡಿಸೆ; ಎಂದು ಗುರ್ತುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಕೂಗಹತ್ತಿದರು.

ಹಿರಿಯ ಬೇಡರು “ಎಲೆ ತಡಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿರಿ. ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿರಿ. ಅಬ್ಬರದಿಂದ ಎಸೆಯಿರಿ. ಬೆನ್ನುಹತ್ತರಿ. ಬೊಬ್ಬಿಯಿಡಿರಿ. ಕೋಲ್ಗಳಿಂದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಡಿಯಿರಿ. ಚಿಗರೆಗಳನ್ನು ಕೆಡಹಿರಿ. ಹಲ್ಲುಮಸೆಯುತ್ತ ಬರುವ ಆನೆಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿರಿ. ಆರ್ಭಟಿಸುವ ಸಿಂಹಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲರಿ” ಎಂದು

ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸುವರು. ಚವರೀ-ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ಕೂವಲು ಗಳಿಂದಲೂ, ಅನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ಸಿಡುಮೋಳಿಸಿಂದಲೂ ಕೋಡಿನ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಎರಡು ಬೊಟ್ಟುಗಳಿಂದಲೂ ಸಿಹವನ್ನು ಕಂಡು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಎರಡು ಕಯಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಡಹಂದಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮೊಳಕೆಯಿಂದಲೂ ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಸನ್ನೆಯ ಬೇಟಿಯನ್ನಾಡುವರು. ಕೆಲವರು ಮೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಜಳ್ಳೊಗೆದು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಎಸೆಯುವರು. ಕೆಲವರು ಕೋರೆ ಮನೆದು ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತ, ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ, ಬಾಲಬೇಸುತ್ತ ಬರುವ ಅನೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಪಾಕಿ ಕೆಡುವವರು. ಕೆಲವರು ಹುಲಿಗಳ ಅರ್ಥಾಟಕ್ಕೆ ಹೆದರುವ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡರ ಭೀತಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಗೊಡವೆ ಇಕ್ಕುವರು. ಕೆಲಬರು ತರಕ್ರು, ಶರಭಗಳ ಅಬ್ಬರಣೆಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಬಂದಷ್ಟು ವಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸವಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಚೀವದ ಹಗುದೊರೆದು ಮಂಜು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ಚಿಯಿಂದ ಇರಿಯುವರು.

ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇಡರು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ನ್ಯಾಪಿಸಿ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರಲು, ನುದನಸುಂದರನು ಒಂದು ಸಿಹದ ಮರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಅದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಅದು ಚಪಲವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ (ವೇಗದಿಂದ) ಓಡಿ ಓಡಿ ಒಂದು ರೋಜನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಹಟದಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊಡಿಯದೆ ಬಡಬಾರದೆಂದು ಜೀಮೂತವಸನ ಸರ್ವತನನ್ನು ಕಾಟಿ, ಮಹತ್ತಾದ ಅಕಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ, ಸಿಹದ ಮರಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಒಹು ದೂರ ಹೋದನು. ಅದರೂ ಕಾಲಗತಿಯಿಂದ ಇಚ್ಛಿತವು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಬೇಸತ್ತು ಅದರ ಅಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹಿಂದಿರುಗುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿರಲು, ಸಮಾಪದಲ್ಲೆಯೇ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಂದನವು ಗೋಚರವಾಯಿತು.

ಆಗ ನುದನಸುಂದರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅವನ ಶ್ರಮವು ನಿವಾರಣವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಸಾರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನೋಡಲು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡಿತು. ಆ ಸರೋವರವು ನಿರ್ಮಲೋದಕದಿಂದಲೂ, ತಟಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಲುಪುವ ತೆರೆಗಳಿಂದಲೂ ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಪುಂಡರೀಕಗಳಿಂದಲೂ ಭೃಂಗಸಮುದಾಯದಿಂದಲೂ ರಾಜಹಂಸಗಳಿಂದಲೂ ಶೆವಾಲಿಂದಲೂ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳನ್ನಿಂಬುಗೊಂಡ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಅರಸನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಷ್ಟು ಮಾಡಿತು.

ಕಾಸಾರದ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡಿ "ಈ ಸರಸ್ಸು ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ಹೊಲವೋ ಭೃಂಗಗಳ ಗಾಯನ ಶಾಲೆಯೋ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ರಾಣಿವಾಸವೇ?" ಎಂದು ಮನಮೋಳಗೆ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದನು.

ಆ ಸರೋವರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಆಪ್ಪುವ ಭರದಿಂದ ಕಮಲಿನಿಯು ಕೆಳಗಿಳಿಯುವಳೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳಗುವ ಕಮಲಗಳನ್ನೂ ನನ್ನ ಗಂಡನ ಹಂಸವೆಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಮಲಿನಿಯು ಕೊಟ್ಟಿ ಮುತ್ತಿಗಳೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ನೀರಹನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಸಾರವು ತಾವರೆಯ ಪತ್ರಗಳೆಂಬ ಕವಣಿಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಮರಗಳೆಂಬ ಹರಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ತೂರುವದೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕವನದಿಂದ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಹಾರುವ ಭೃಂಗಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಪರಮಾನಂದಕಟ್ಟಿ, ನೀರು ಮುಕ್ಕಳಿಸಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ತಾನು ನಂದನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು.

ಆ ನಂದನದಲ್ಲಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿದ ಸುರಭಿಲತಾಸಮೂಹದಿಂದಲೂ; ತೂಗಿ ತೋನೆಯುವ ಫಲಗಳಿಂದಲೂ ಶಾಖಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬೆಗುರುಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಚುಂಚುಗಳಿಂದ ಸೀಳಿ ಸುರಿಯುವ ರಸಧಾರೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ, ಪಂಚಶರನಾದುವ ಕೊಳಲಿನ ಸ್ವರದಂತೆ ಪಂಚಮ ಸ್ವರದಿಂದ ಇಂಪಾದ ಪಾನಮಾಡುವ ಪರಪುಟ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಠನ ಮಾಡುವವೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಮಾತಾಡುವ ರಾಜಶುಕಗಳಿಂದಲೂ, ಸೊಂಪುಗರಿಯುವ ತರುಣ ರಸಾಲತರುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ಈ ನಂದನವು ಪುಷ್ಪಧನ್ವನ ಕೇಳಿನಿಳಯವೋ? ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಿನೋದದ ಸ್ಥಳವೋ? ವಸಂತ ರಾಜನ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಯೋ? ಚಕ್ರವಾಕಗಳೆಂಬ ಕಾಮುಕರ ರತಿಕ್ರೀಡಾಮಂದಿರವೋ? ಮನ್ಮಥನ ಸಾಧಕದ ಸ್ಥಳವೋ? ರಾಜಶುಕಗಳ ಭೋಜನಶಾಲೆಯೋ? ಕಳಕಂಠಗಳ ಗಾಯನಶಾಲೆಯೋ? ಲತಾನರ್ತಕಿಯ ನಾಟ್ಯಮಂದಿರವೋ? ಎಂಬ ವಿಧವಿಧದ ಕಲ್ಪನಾತರಂಗಗಳು ಅವನ ಹೃದಯಕಾಸಾರದ ಧಡಕ್ಕೆ ಆಪ್ಪಳಿಸಹತ್ತಿದವು.

ಆ ನಂದನದ ಸೊಬಗನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ ಒಂದು ಮಾಕಂದ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕಲ್ಲುಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಆರಸನು ಕುಳಿತರಲು ಆನಂದೋಗದಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಬರಹತ್ತಿತು. ಅದರಿಂದ ಆತನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿದ್ರೆ ಹೋದನು. ಆ ನಂದನವು ದೀರ್ಘದಂತನೆಂಬನೊಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಕರಾಳಮುಖಿ ಎಂಬವಳ ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು, ಕರಾಳಮುಖಿಯು ನಿತ್ಯದಂತೆ ವನವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಸರೋವರದಿಡೆಗೆ ಬಂದು ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರಿರಬಹುದು; ಇಂದು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ನರಭೋಜನವು ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಆನಂದದಿಂದ ನಂದನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಅವಲೋಕಿಸುವಷ್ಟರೊಳಗೆ ಕಲ್ಲುಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ ಮದನಸುಂದರನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳೇ ಮುಚ್ಚಿದವು. ಆಗಲವಳು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ—“ಅಹಾ ಈತನು ವನವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ನಿದ್ರೆ ಹೋದ ಮನ್ಮಥನಾಗಿರಬಹುದೇನು? ಛೇ ಛೇ ಆ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಈತನ ನಖಾಗ್ರಕಾಂತಿ ಸಹ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಣ್ಯವಂತನು ಎಂಥ ಶುಭಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರ

ಬಹುದು? ಈ ಸುಂದರಾಂಗನ ಆಲಿಂಗನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪರನೀಕ್ಷ್ಯಗನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರು? ಈತನಿಂದ ಸಂಭೋಗ ಹೊಂದುವವಳು ಯಾವ ಭಾಗ್ಯವಂತಳಿದ್ದಾಳು? ಇದು ರಾಜಪಿಂಡವಲ್ಲದೆ ಎರಡನೆಯ ದಲ್ಲ. ಈ ದಿವ್ಯಾಂಗವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಂತೂ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ. ನೋಡಿದಿಯಾ? ನಿಲ್ಲನಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ಗಲ್ಲಿ ಮದನನು ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಎಸೆಯಹತ್ತಿದನು. ಶಿವಶಿವಾ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ಈ ಮಹಾರಾಜನ ಅಂಗಸಂಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದೀತು? ಇದೇ ರೂಪಕ್ಕೆ ಈತನು ಎಂದೂ ಮೋಹಿಸಲಾರನು. ಆದುದರಿಂದ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು" ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ, ಆ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ: ಈಗಿರುವ ನನ್ನ ರೂಪಕ್ಕೆ ರತಿಯ ರೂಪವು ಸಹ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದೇ ರೂಪದಿಂದ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಸಮೂಹ ವನ್ನೂ, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಭ್ರಾಂತಿ ಪಡಿಸಿ ಮೋಹಪಾಶದಲ್ಲಿ ಬಂಧನ ಮಾಡ ಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲ, ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯು ಪ್ರಾಣಘಾತಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ದಿವ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಯಾವ ನಾಮವು ಒಪ್ಪಿತು? ವಿಲಾಸನತಿಯೆಂಬ ನಾಮವು ದೇಹಕಾಂತಿಯಂತೆ ಮೋಹದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದು ಮದನಸುಂದರನು ಮೆಂಟಮುರಿದು ಎದ್ದು ಕೂಡುತ್ತಾನೆ. ವಿಲಾಸನತಿಯು ಮುಖ ಮುಂತಾದ ಸರ್ವಾಂಶಗಳು ಆನನಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಎರಡನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ನೋಡುವವಳ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಮದನ ಸುಂದರನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.)

ಮದನಸುಂದರ : (ಮನದೊಳಗೆ) ಇದೇನು? ನಾನು ಮೊದಲು ಮಲಗುವಾಗ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಸಂಪನ್ನಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಇವಳು ಯಾರು? ವನಾವಲೋಕನಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೋ? ವಸಂತರಾಜನ ಪತ್ನಿಯೋ? ವನದೇವತೆಯೋ? ಯಾವದೂ ಭಾಸವಾಗಲೊಲ್ಲದು. (ವಿಚಾರಿಸಿ) ಇವಳು ಮನುಷ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರಬಹುದೇನು? ಹಾಗಾದರೆ ಇವಳಿಗೆ ಇಂಥ ಜಗನ್ನೋಹಕ ರೂಪವೆಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಆಹಾ, ಎಂಥ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ ಪ್ರತಿಮೆಯಿದು? ನಖಾಗ್ರದಿಂದ ಶಿರೋಗ್ರದ ತನಕ ಇವಳ ಸರ್ವ ಅಂಶಗಳು ವರ್ಣನೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಾಲ್ಪೋಟ್ಟಿನ ಉಗುರುಗಳು ಮುಖಚಂದ್ರಮನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕುಚಗಿರಿಗಳು ಮರೆಯಾದುದರಿಂದ ಪಾದಾಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೋ? ಎನೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಕೂರ್ಮನು ಲಜ್ಜೆ ಗೊಂಡು ನೀರೋಳ ಗಡಗುವದಕ್ಕೆ ಇವಳ ವೃದುವಾದಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಇವಳ ಮಾಟವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿ, ಬಾಳೆಗಳು ಶಿರಬಾಗಿರಬಹುದು. ಇವಳ ಜಘನಗಳು ಅನೆಗಳ ಕುಂಭ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿಸಿದವು. ಮಧ್ಯವು ಸಿಂಹನನ್ನು ಅಡವಿ ಸೇರಿಸಿತು. ಇವಳ

ಉದರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಲಂಕರಿಸುವ ತ್ರಿವಳಿಗಳು ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಸಿದ್ಧನು ಮೋಹನ ಯಂತ್ರರಚನೆಗಾಗಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮೂರ್ಗರೆಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಇವಳ ನೆಲೆ ಮೊಲೆಗಳು ಮನ್ಮಥನಾಡುವ ಬೊಗೆಗಳೋ ? ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಚಗಳೋ ? ಕಮಲ ಮಕುಳಗಳೋ ? ಎಂಬಂತೆ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುತ್ತನ್ನ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವಳ ಕಂಠದ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿ ಶಂಖವು ಸೊಬಗನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಧ್ವನಿಸಾಡಹತ್ತಿರಬಹುದು. ಈ ಮೋಹನಾಂಗಿಯ ಮುಖವು ಪುರ್ಣ ಚಂದ್ರ ನಂತೆಯೂ, ಅರಳಿದ ಕಮಲದಂತೆಯೂ, ಕನ್ನಡಿಯಂತೆಯೂ, ಶೋಭಾಯಮಾನ ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೇತ್ರಗಳು ನೀಲನೀರಜಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಇವಳ ಚಂಡುಟಿಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿ ತೊಂಡಿಹಣ್ಣು ಬೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಸೇರಿತು. ಇವಳ ಸುಲಿಪಲ್ಲಗಳು ಕುಂದ ಕುಟ್ಟಿಲಗಳಂತೆಯೂ, ದಾಡಿಮದ ಬೀಜಗಳಂತೆಯೂ, ವಿರಾಜಿಸುತ್ತವೆ. ಇವಳ ಕದಪುಗಳಂತೂ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಇಬ್ಬಾಗಿ ಸಿ ತಂದಿಟ್ಟಂತೆ ಅವೆ. ಇವಳ ಹುಬ್ಬುಗಳು ಮನ್ಮಥನ ಅಳಿವೆದಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಇವಳ ನೇಣಿಯು ಶೇಷನಂತೆ ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ. (ತಡೆದು) ಈ ಸೊಬಗನ್ನು ಎಷ್ಟು ವರ್ಣಿಸಿದರೂ ಸ್ವಲ್ಪೇ ಅದೆ. ಈ ನಿಂತಿರುವ ವೈಯಾರವನ್ನೂ, ಎರಡನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರಿಸಿ ಈ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವ ಈ ಸವಿನೋಟವನ್ನೂ, ಏನೋ ನೋಡಿ ನಗುವಳೆಂಬ ಭಾವ ತೋರಿಸಿ ನಗುವ ಮುಗುಳು ನಗೆಯನ್ನೂ, ಬೇಟವನ್ನು ಬೀರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸೆರೆಗು ಹೊದಿಯುವ ನೆನದಿಂದ ಸುಳಿನಾಭಿ ಕುಚಯುಗ್ಮಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಚತುರತನವನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಈ ಮದನಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ನೀರಾಯಿತು.

ಬಹುಶಃ ಇವಳ ಲಗ್ನವಾಗಿಲ್ಲೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾದರೆ ಈ ಭಾಗ್ಯವಂತಳಿಗೆ ನನ್ನ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡೇನು ! ಆದರೆ ಈ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯು ಹ್ಯಾಗೆ ವಶವಾದಾಳು ? ಶಿವಶಿವಾ ! ಅರ್ಧ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಳಲ್ಲ ? ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರಾಣ ವೈಯವಾದರೂ ಇವಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸದೆ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿಜವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುವದು ಮನುಷ್ಯರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಕ್ಷವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ, ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. (ದಿಟ್ಟಿಸಿ) ಮೋಹನಾಂಗಿಯೇ ನೀನು ಯಾರು ? ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಇರುವಿ ?

ವಿಲಾಸವತಿ : ನನ್ನ ಹೆಸರು ವಿಲಾಸವತಿಯು, ವನವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುವೆನು.

ಮದನಸುಂದರ : ಹಾಗಾದರೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ದಯ ಮಾಡಿ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಬೇಕು.

ವಿಲಾಸವತಿ : ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎಂತಹವು ? (ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟು.)

ಮದನಸುಂದರ : ಪರಕೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಬೇಕು.

ವಿಲಾಸವತಿ : (ನಾಚಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಮದನಸುಂದರ : (ಮನದೊಳಗೆ) ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕಾಮಾತುರವು ಪುರುಷರ ಇಮ್ಮಡಿ ಇದ್ದರೂ, ನಾಚಿಕೆಯು ಏಳು ಪಾಲಿರುತ್ತದೆಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾಕ್ಯವು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಇವಳು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾದರೂ ಮದನನ ಸಂತಾಪದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಅಡಿಗಿಸಿ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. (ವಿಚಾರಿಸಿ) ಇವಳ ಮನಸ್ಸು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಿರುವ ದೆಂದು ನಾನು ಯಾತರ ಮೇಲಿಂದ ಅಂದೆನು ? ಕಾಮಭ್ರಮೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಡುವ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು ತಮಗೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಸರಿ. (ಗಟ್ಟಿಸಿ) ಸುಂದರೇ, ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹಾತೊರೆದು ಕೇಳಿದರೂ ನೀನು ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವಿಯಲ್ಲ ? ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನಂಥ ಭುವನೈಕ ಸುಂದರಿಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಕಠಿಣ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಯೆ ನಿನಗೂ ದೋಷ ಕೊಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ಖನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನು ಮೃದುಮಾಡಿ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಮಾಡಿರುವನು. ಅವನಾದರೂ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು ? ಪುಷ್ಟಗಳಂತೆ ಹಗುರಾಗಿಯೂ, ಮೃದುನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದೇಹವು ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸೆಂಬದೊಂದು ಕಲ್ಲು ಹೇರಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮನಮೋಹಿನಿಯೇ, ದಯಮಾಡಿ ಮಾತಾಡು. ಮನೋಭಿಷ್ಠವನ್ನು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ನನ್ನ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾಡಬೇಡ.

ವಿಲಾಸವತಿ : (ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ) ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಷ್ಠ ಪೂರ್ಣವಾದರೆ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿದವರ ಅಭಿಷ್ಠ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮದನಸುಂದರ : ನಿನ್ನ ಅಭಿಷ್ಠವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಬೇಕೇ ? ಏನದು ಹೇಳು ? ಪ್ರಾಣಿ ವ್ಯಯವಾದರೂ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡದೆ ಬಿಡೆನು. ಮಂದಗಮನೇ, ಬಹಳ ಹೇಳುವದೇನು ? ನಿನ್ನ ಪಾದಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವ ನೀಗುವದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಅದರಂತೆ ವರ್ತನ ಮಾಡುವೆನು. ಮತ್ತೇನು ? (ಎದ್ದು ಕೈಹಿಡಿಯ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)

ವಿಲಾಸವತಿ : (ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು) ಊಹೂಂ. ಅದಾದ ಹೊರತು (ಇಷ್ಟು ಮಾತಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಮದನಸುಂದರ : ಹೇಳು ಏನದು ?

ವಿಲಾಸವತಿ : (ಮನದೊಳಗೆ) ಈ ಮೋಹನಾಂಗನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಸಿದ್ಧಾನೆ. ಯಾವ ಅಭಿಷ್ಠವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ? ಈ ಸುಂದರಾಂಗನ ಅಲಿಂಗನವು ನನ್ನ ಹೊರತು ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರಾಯಿತು. (ಘಟ್ಟಿಸಿ) ನಾನು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಸಪತ್ನೀ ಮತ್ಸರವು ದುಃಸಹವಾದೀತು.

ಮದನಸುಂದರ : ಇದಕ್ಕೆ ಹೆದರುವಿಯಾ ? ಅವಳನ್ನು ನಿನ್ನ ದಾಸತ್ವಕ್ಕೆ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿಸು. ಮತ್ತೇನು ?

ವಿಲಾಸವತಿ : ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಅವಳ ಅಭಾವದ ಹೊರತು ನಾನು ಸಮ್ಮತಿಸಲಾರೆನು.

ಮದನಸುಂದರ : (ಭ್ರಮೆಯಿಂದ) ಹೂಂ. ಹಾಗೇ ಆಯಿತು. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಗಲಿ. ಬಾ ಬಾ, ಮನ್ಮಥ ಉಪಶಾಪವನ್ನು ಸಹನ ಮಾಡಲಾರೆನು. ಗಾಢಾಳಿಂಗನ ಕೊಟ್ಟ ಈ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸು. (ಮೆಯ್ಯಮುಟ್ಟಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)

ವಿಲಾಸವತಿ : (ಸರಿದು) ಆದರಂತೆ ವಚನ ಕೊಡಬೇಕು.

ಮದನಸುಂದರ : ಒಂದು ವಚನವೇಕೆ ? ನೂರು ಸಾರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿಲಾಸವತಿ : ಈ ಬಗೆಯ ಅತ್ಯಾದರವೇ ಅವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮದನಸುಂದರ : ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು. ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವಚನವನ್ನು.

(ಹೀಗೆಂದು ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಕೈಹಿಡಿದು ತಾನು ಮಲಗಿದ ಕಲ್ಲು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಮದನಸುಂದರನು ರತಿಕ್ರೀಡೆಗೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.)

ವಿಲಾಸವತಿ : ಲಗ್ನನಾಗಿಲ್ಲಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಸ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ವಿಹಿತವಾದೀತು.

ಮದನಸುಂದರ : ಗಂಧರ್ವನೆಂಬ ವಿನಾಹವು ಮನಸ್ಸಿನ ಏಕತ್ವದಿಂದಲೂ, ಪಾಣಿ ಗ್ರಹಣದಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲೇನು ?

ವಿಲಾಸವತಿ : ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕವೇನು ?

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೇಪರೋಡಿಯನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಬಂದು ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಂದನದ ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ಕೂಗುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಲಾಸವತಿ ಸಹಿತ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)
ವಿಲಾಸವತಿಯು ಮಾಯಾವಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಮದನಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಳು. ಅವನು ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಇಡದಂತಾದನು.

ಹೀಗೆ ಇತ್ತೀಚೆರಲು ಒಂದು ದಿನ ಮದನಸುಂದರನು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತಾಗ ವಿಲಾಸವತಿಯು ದಾಸಿ ಸಹಿತ ತನ್ನ ಮಂದಿರದ ಹರ್ಮ್ಯನನ್ನೇರಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡು ವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿಸಿಂದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಬೀರುವ ಸುತೀಲಿಯನ್ನು ಹರ್ಮ್ಯದ

ಮೇಲೆ ಕೂಡು, “ದಾಸೀ ಇವಳು ಯಾರು?” ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಅವಳು, “ಮದನಸುಂದರರಾಜನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಾದ ಸುತೀಲೆಯು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗ ವಿಲಾಸವತಿಯು : “ನಾನು ಎಷ್ಟು ಪರಿಯಿಂದ ಈತನನ್ನು ಒಲಿಸಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಅದೆ. ಮುಂದೆ ದೈವನಶರದಿಂದ ಇವಳಿಗೆ ಪುತ್ರರತ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಪುತ್ರನೋಹದಿಂದ ಮದನಸುಂದರನ ಮೋಹವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಆಗ ಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದರೂ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯೆಂಬ ಅಭಿಧಾನವು ಇವಳಿಗಿರುವದರಿಂದ ನಾನು ಬಿಡಿಕೆಯೆನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಇವಳ ಅಪ್ಪ ಗಾಣಬೇಕು. ಯಾರು ಬಲ್ಲರು, ಬಸುರಿರುವಳೆಂಬ ಮೋಹದಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವನೋ ಇಲ್ಲೋ ? ಹಾ, ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಆಗದು. ನನ್ನ ಮಾತು ನಿರಾರಿದರೆ ಆತನು ಜೀವ ಕಳಕೊಂಡಾನು. ಇರಲಿ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸವೇ ಇದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡ ಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ದಾಸೀ, ನೀನು ಕೆಳಗೆ ಹೋಗು. ಅರಸು ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಮನಸ್ತಾಪ ದಿಂದ ಹರ್ಷದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುತ್ತಾಳೆಂದು ತಿಳಿಸು. ನಿಲ್ಲಬೇಡ.” ಹೀಗೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಕುತಸ್ಥಿಯ ಗಾದೆಯನ್ನು ರುಳಿಸಿ ಸಂತಾಪಪಟ್ಟವಳಂತೆ ಸೋಗು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮದನಸುಂದರನು ರಾಜಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಜರ್ಜಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಮದನಸುಂದರ : ದಾಸೀ, ನಿನ್ನ ಒಡತಿಯು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ದಾಸೀ : ದೇವಾ, ಅವರ ದೇಹವನ್ನು ಜಾಡ್ಯವು ಆವರಿಸಿರುವದೆಂದು ಹರ್ಷಾಗ್ರ ದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮದನಸುಂದರ : ಅಕಾ ಮಧುರವಾದ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹುಳಬಿದ್ದಂತೆ ವಿಲಾಸವತಿಗೆ ಜಾಡ್ಯವು ಆವರಿಸಿತೇ ? ಒಳ್ಳೆದು, ಅವಳದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. (ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ) ಪ್ರಿಯೇ ! ಪ್ರಿಯೇ ! ಅಯ್ಯೋ, ಇವಳು ಮಾತಾಡದಿರುವದರಿಂದ ನೂರಾರು ಶೂಲಗಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ಚುಚ್ಚಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಸಖಿ, ನಿನ್ನ ಮನಃಕಾಸಾರ ರಾಜಹಂಸ ನಾದ ಮದನಸುಂದರನು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡು.

ವಿಲಾಸವತಿ : ಅಷ್ಟೊಂದು ಮೋಹವು ನಿಜವಾದರೆ ಯಾಕಾದೀತು ? (ಮಲಗಿ ದವಳು ಎಳುವದಿಲ್ಲ.)

ಮದನಸುಂದರ : (ಮನದೊಳಗೆ) ಇದೇನು ? ಉರಿಯುವ ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸೆದೆ ಹಾಕಿದಂತೆ ನಾನು ಇವಳ ಜಾಡ್ಯದ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿರಲು ನಿಷ್ಕರ ವಾಕ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ದಳು. ಇವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟಾದರೆ ಸಾಕು ನನ್ನ ಎದೆಯೊಡೆದು ನಿರಾಸುಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ನಾನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಯಾವ ಚಾಂಡಾಲನ ಮುಖಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿದ್ದೇನು? ದಿನಾಲು ನಾನು ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿಗೆ ಆಗಮಿಸುವದೊಂದೇ ತಡ; ಇವಳು ವಸಂತರಾಜನನ್ನು ಕಂಡ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಸೊಂಪೆರಿ ಕಮಲಕಾಮುಕನನ್ನು ಆವಲೋಕಿಸಿದ ಕಮಲಿನಿ

ಯಾತೆ ಮುಖಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಪಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ರಗುವ ಆಳಿಯಂತೆ ಹತ್ತರ ಕುಳಿತು ಮುಗಿಲನ್ನು ಕಾಡ ಮಯೂರಿಯಂತೆ ಮೆಯ್ಯಾಯುಬ್ಬಿ ರೋಮಾಂಚನ ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಾಮರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಲ್ಲಿಕಾಲತೆಯಂತೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಚಂದ್ರ ಕಿರಣ ಪತನದಿಂದ ನೀರು ಸೂಸುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲಾಪುಷ್ಪಳಿಯಂತೆ ಕರಿಗಿ, ಬಿಂಬ ಫಳವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜಶುಕಿಯಂತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಧರರಸಸ್ವಾದಂಗೆಯ್ದು ಈ ಮದನ ಸುಂದರನನ್ನು ಸಂತೋಷ ಶರಧಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿಸುವ ಈ ತ್ರಿಭುವನ ಸುಂದರಿಯು ಇಂದು ನಿಷ್ಕರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಆಡಿದಳು; (ಗಟ್ಟಿಸಿ) ಪ್ರಿಯತಮೇ, ಕ್ಷೀರಕುಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಷಾಂಶವು ತಲೆದೋರಿದಂತೆ ಜಗನ್ನೋಹಕಳಾದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕರ ವಾಕ್ಯವೇಕೆ ಜನಿಸಿತು ? ಯಾವ ಅಪರಾಧವು ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ? ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಜಾಡ್ಯದಿಂದ ಮಲಗಿದರೂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲೆಂದು ಕೋಪಧಾರಣ ಮಾಡಿ ದಿಯಾ ? ಹೇಳು, ಈ ಬಗೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ವಿಲಾಸವತಿ : ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ಅಮೃತಭಾಷಣ ಸೂರೆವಾಡಿ ಮೋಹಗೊಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಯಾರ ಗೊಡವೆ ಏನು ?

ಮದನಸುಂದರ : ಸಖೀ, ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಸತ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡಿದೆನೇ? ಛೇ ಛೇ, ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರ ಮಾಡಿನೋಡು.

ವಿಲಾಸವತಿ : (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಮೊದಲು ನಂದನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ವಚನವು ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿ ಹೋಯಿತು.

ಮದನಸುಂದರ : ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬರಲೊಲ್ಲದು.

ವಿಲಾಸವತಿ : ತಪ್ಪಿಸ ಹವಣಿಸುವವರಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನೆನಪಾದೀತು ? ಹೊಟ್ಟೆ ಯೊಳಕ್ಕೆಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಳಲುವದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಸುಶೀಲೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ವಚನವನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವೆನು.

ಮದನಸುಂದರ : ಪ್ರಿಯೇ, ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ ? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಸುಶೀಲೆಯು ನಿನಗೇನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಆಡಿದಳೇ ? ಯಾವದಾದರೂ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದಳೇ ? ಹೇಳು. ಅಂತಹ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಅಪರಾಧವು ಅವಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆ ದುರಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಪರಲೋಕಯಾತ್ರಿಗೆ ಅಟ್ಟುತ್ತೇನೆ. ಸುಮ್ಮನೇ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಮುನಿಯಬೇಡ. ಬೇಕಾದರೆ ಈಗಲೇ ಅವಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ದಯ ಮಾಡಿ ಇದೊಂದು ಆಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

ವಿಲಾಸವತಿ : ಇನ್ನು ಮಾತಾಡುವದೇ ಸಾಕು. ಕಳ್ಳನ ಆಸ್ತತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದ ಬಹುದು. ಸುಳ್ಳನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಕೂಡದು, ಆಯಿತು. ಅಮೃತಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಿ ಈ ಹಾಡು ಹೊಂದಿದೆನು. ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬಾಧ್ಯರಿಲ್ಲ.

ಮದನಸುಂದರ : ಛೇ ಛೇ, ಅದನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ತರಬೇಡ ಕಂಡಿಯಾ. ನೀನು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಉಳಿಯುವೆನೇನು ? ಇಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ಸುಶೀಲೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಕಳಸುವೆನು ಎಳು.

ವಿಲಾಸವತಿ : ಅದಾಗದ ಹೊರತು ಅನ್ನೋದಕಗಳನ್ನು ಸಹ ಮುಟ್ಟಲಾರೆನು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತ್ರಾಸ ಕೊಡಬೇಡಿರಿ.

ಮದನಸುಂದರ : ಪ್ರಿಯೇ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ ಇದೊಂದು ಮಾತು ಲಾಲಿಸು. ಇನ್ನು ನಾಲಾಳುರು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನೋರಥವು ನೆರವೇರಿದರಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲೋ ?

ವಿಲಾಸವತಿ : ಕಡೆಗೂ ಹೀಗೇ ಆಗುತ್ತಹೋದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡುವೆನು ? ಅದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಇದೊಂದು ಸಾರೆ ಅವಲೋಕಿಸುವಾ. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಆದೇಅದೆ.

ಮದನಸುಂದರ : ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಆಗಕೂಡದು. ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಇಬ್ಬರೂ ಎದ್ದು ಭೋಜನಶಾಲೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪನ್ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕ್ಷೀರಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಶಯನಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಾಂಚನ ಮಂಚಾಗ್ರದ ಮೃದುತರಮರಾಳ ತೂಳಾಸಲ್ಪತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಪ್ರತಿದಿನದಂತೆ ನಿದ್ರೆ ಹೋದರು.

ಇತ್ತ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಉದರದ ವಳಿಗಳು ಅಡಗಿ ಮುಖವು ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ವಿಲಾಸಗಮನವು ಮಾಂದ್ಯವನ್ನು ತಳೆದು ಕುಚ ಚುಂಚುಗಳು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಶಿವ ಪ್ರೇರಿತಗರ್ಭವು ಉದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿತು.

ಗರ್ಭವು ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದದರಿಂದ ಜಘನಗಳೂ ಉದರವೂ ಉಬ್ಬಿದವು. ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸುವ ಮೂರ್ತಿಯ ಸೇವಕನು ಒಳಗಿರುವದರಿಂದ ವಿಭೂತಿಯುಮಾದಂತೆ ಅವಳ ಸರ್ವಾಂಗವು ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು.

ಒಂದು ದಿವಸ ವಿದಗ್ಧಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸುಶೀಲೆಗೆ ಪರಿಮಳ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಪಕ್ಷಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ, ಅಂಗರಾಗ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಸೂಡಿ, ದಿವ್ಯಾಂಬರವನ್ನೂಡಿಸಿ, ರತ್ನದ ಕಂಚುಕವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ, ಶೃಂಗಾರ ಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ಪುರಂದ್ರಿಯರು ನೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಧಾನಪತ್ನಿಯು ಸಖಿಜನನೊಂದಿಗೆ ಬಂದು, ಉಚಿತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಲ್ಲುಣಿಸಿತ್ತು ಅನರ್ಘ್ಯ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ವೊಂದಟ್ಟಿಯಲ್ಲೆಟ್ಟು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಪುಲಿಯಜ ಲೇಪನಗೈದು ಚಂಪಕಪುಷ್ಪವಿರಚಿತನಾದ ಕಾಂಚಿಯಿಂದಲೂ, ಕಮಲದ ಕರ್ಣಪೂರದಿಂದಲೂ, ಉತ್ಪಲಪುಷ್ಪದ ಕರ್ಯಾಗಡಗದಿಂದಲೂ, ಮೃಣಾಲವಯವಗಳಿಂದಲೂ, ಸುರೆಹೊನ್ನೆಯ ಹಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಅವಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ. ನೆರದಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಂಗಲಕರವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವತ್ತರೂ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ಬರಬೇಕೆಂದು ಅರಸನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಹೊಂದಿದ

ಪ್ರಧಾನನು ಕೊಲೆಗಡಕನೊಂದಿಗೆ ಬಂದು, ದೂರಿಂದ ನಡೆದಿರುವ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ, "ಪರಮೇಶ್ವರಾ, ಮದನಸುಂದರನ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಬಿಂಕೆ ಹಚ್ಚಲಿ. ಹಾದರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿಬಂದ ಆ ವಿಲಾಸನತಿಯ ನುಡಿಗೇಳಿ ಈ ಪುಣ್ಯವಾತಕವನ್ನು ಸಂಹಾರಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನಲ್ಲ ? ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿನಿಂದ ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂತೋಷ ಸವನಾರಂಭಗಳನ್ನು ಬಿರುವ ಈ ಸ್ತ್ರೀಶಿಖಾರತ್ನವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ದುರಾತ್ಮನಾದ ಅರಸನು ತನ್ನ ದಯಾಗುಣವನ್ನು ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನಾದೀತು ? ನೆರೆದಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಸಮುದಾಯದೊಡನೆ ಸಮಾರಂಭಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಲಿ ? ತಿಳಿಸಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಇವಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಳಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಲಿ ? ಒಮ್ಮಿದೊಮ್ಮೆ ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳದರೆ ಇವಳು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನವನ್ನು ನೀಗುವನೋ ಏನೋ ? ಶಿವಶಿವಾ, ಸ್ತ್ರೀವಧೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಂಥ ಕಠಿಣವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದೀತು ? ರಾಜಶಾಸನಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು, ಶಿಶುವಧೆ, ಸ್ತ್ರೀವಧೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆಗಾಧ ಪಾಪವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನು ? ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ನಗರದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತೂ ಜನರು ಕೋಪಾನ್ವಿತರಾಗುವರು; ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಹಲಬುವರು; ಆರಸನನ್ನು ಬೈಯುವರು; ಈ ಕ್ರೂರಕರ್ಮ ವಹಿಸಿದ ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸುವರು. ಒಂದುವೇಳೆ ಶಪಿಸಿದರೂ ಸಹನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶಿಶುವಧೆ, ಸ್ತ್ರೀವಧೆ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬಹುದು. ಇಂಥ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದವಳಿಗೆ ಅರಸನ ಕ್ರೂರಶಾಸನವನ್ನು ಅರುಹಲಾಸಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಟ ಭೂಪಾಲಕನ ಆಳಾದುದರಿಂದ ಆತನು ಹೇಳದಂತೆ ವರ್ತನಮಾಡಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು. ಆ ವಿಲಾಸನತಿಯ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ಎಂಥ ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಾನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವಿಲಂಬ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ದುರಾತ್ಮನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಾದರೂ ಮುನಿಯಬಹುದು. ಆದರಿಂದ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು. ಎಂದು ಮನದೊಳಗೆ ಪರಿಪರಿಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ನೆರೆದಿದ್ದ ಅಬಲಾ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ನೃಪಪತ್ನಿಯು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ಸಲಾತ್ಸುಕ್ಯಪಟ್ಟು ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಬಹು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾದಂಥ, ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳಂಥ ಕೊಲೆಗಡುಕನು ಪ್ರಧಾನನ ಹತ್ತರ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಡಿಬಿಡಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆದರೂ ಅನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ ಆ ಗಡಿಬಿಡಿಯು ಅಡಗಿಹೋಯಿತು.

ಪ್ರಧಾನನು ಅವಳನ್ನು ಕರಿಯಲಾರದೆ ಹತ್ತರ ನಿಂತಿದ್ದ ದಾಸಿಯನ್ನು : ಕರೆದು ದೇವಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಕಳಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗಲವಳು ಆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ರಾಣಿಗೆ

ತಿಳಿಸಲಾಗಿ ರಾಣಿಯು “ಪ್ರಧಾನನು ಮನೆತನಕ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಹೇಳುವ ಸುದ್ದಿಯು ಯಾವದಿದ್ದಿತು” ಎಂದು ಅಲೋಚಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ಷಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣಭುಜವೂ ಹಾರಹತ್ತಿದವು. ನೆರೆದಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ದಾಟಿ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗೆ ಕಲ್ಲು ತಾಕಿತು. ಈ ಅಕುಭ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪು ಸಂಶಯಗೊಂಡಿತು. ಅದರೆ ಪ್ರಧಾನನು ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಅವ ಲವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅವಳಿಗೆ ಸ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಚಿಂತಾಸ್ಪದವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ಲಗು ಬಗೆಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ “ಆಪ್ತಾ, ಏನು ಕಾರಣ ಬಂದಿ ?” ಎಂದು ಪ್ರಧಾನನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಪ್ರಧಾನನಿಗೆ ಕಂಬನಿಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಉಕ್ಕಿ ಬರಹತ್ತಿದವು. ಶರೀರವು ಗದಗದ ನಡುಗಹತ್ತಿತು. ಉದರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಘಾತವಾದಂತೆ ಸಂತಾಪವಾಗಹತ್ತಿತು. ಎದೆಯೊಡೆದು ನೀರಾಯಿತು. ಶ್ವಾಸಗಳು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಬರಹತ್ತಿದವು. ಕಂಕದ ಶಿರ ಉದ್ದಿ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಾಯಿತು. ಇವಳಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಸ್ಮೃತಿ ಪಹ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿಯು ಪ್ರಧಾನನಿಗಾದ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹಿಗಗಾ ಗಲಿಕ್ಕೇನು ಕಾರಣವೆಂದು ವಿಚಾರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಳು. ಮತ್ತು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿತು. ಆಗ ಬಲಗಣ್ಣು ಬಲಭುಜಗಳು ಹಾರಿದ್ದೂ, ಕಲ್ಲಡವಿದ್ದೂ ನೆನ ಪಾಯಿತು. ಅದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಧಾನನ ಪ್ರಳಾಪಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಮುಂದೆ ಏನಾದೆಂದೂ ದುರ್ಘಟ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೊದಗುವದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಹತ್ತಿದಳು.

ರಾಣಿ : ಪ್ರಧಾನಾ, ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯು ಹೀಗೆ ಯಾಕೆ ಆಯಿತು? ಭೂಪಾಲನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವಿಯಾ ? ಯಾವ ಸಂಕಟವು ನಿನಗೆ ಬಂದಿರು ವದು ಹೇಳಿಂಥಳು; ನನ್ನ ಕೊಂಘಾಣೆಯಾಗಿ ನಿವಾರಣ ಮಾಡುವೆನು. ದುಃಖವನ್ನು ಪುತ್ರಜಿಸು. ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿವೇದನ ಮಾಡು.

ಪ್ರಧಾನ : (ನಡುಗುವ ಸ್ವರದಿಂದ) ಮಾತೆಯೇ, ಅರಸನ ಕ್ರೂರ ಶಾಸನವನ್ನು ಈ ಪಾಪಿ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ. ಅದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ದುಃಖದ ತರಂಗಗಳು ಹೊರಟು ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಶಿರವು ಬಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲೊಲ್ಲದು. ದೇವಿ, ದುರಾತ್ಮನಾದ ಭೂಪಾಲನು ಆ ವಿಲಾಸವತಿಯೆಂಬ ಕಿರುಸೂಳೆಯ ನುಡಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ವಧೆಗೊಳಿಸಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಮಾತು ಪ್ರಧಾನನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟಿತೋ ಇಲ್ಲೋ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಶೀ ಲೆಯು ಪ್ರಚಂಡನಾಯು ಪ್ರಘಾತದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಮುರಿದೊರಗುವ ಕದಲೇ ವೃಕ್ಷ ದಂತೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೈಮುರೆತಳು. ಇಷ್ಟಾದ ಬಳಿಕ ಕೇಳುವದೇನವಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ

ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು; ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಸೆರಗುಗಳಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಹತ್ತಿದರು. ಕೆಲವರು ಅವಳ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಪನ್ನೀರು ಸಿಂಪಡಿಸಹತ್ತಿದರು. ಕೆಲವರು ಕಿವಿಯೊಳಗೆ ಊದಹತ್ತಿದರು. ಕೆಲವರು ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತಿಕ್ಕಹತ್ತಿದರು. ಅವಳಿಗಾದ ಈ ಅನಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಧಾನನಿಗಂತೂ ತಾನು ಎಲ್ಲಿರುವೆನೆಂಬ ಎಚ್ಚರ ಸಹ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ಗಡಿಬಡಿಯುಂಟಾಗಿರಲು ರಾಣಿಯು ಎಚ್ಚತ್ತು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು, ದಾಸಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ “ಈ ಪಾಪಿಜನ್ಮವು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಯಿತು ? ಮುಂದೆ ಕಟಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಒತ್ತದಿಂದ ಜೀವ ನೀಗಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕೇತಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಿತಲ್ಲೇ ? ಸಖಿಯಿರಾ, ಈ ದೈವಹೀನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಯಾಕೆ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿದಿರಿ ? (ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ನೀರು ತಂದು) ಶಿವಶಿವಾ, ಜಗದೀಶಾ, ಕೆಲವು ದಿನವ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲೆಂದು ಹಲುಬಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಲವು ದೇವರಿಗೆ ಹರಿಕೆ ಹೊತ್ತು ಸಾಗದೇ ನಿನ್ನ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು ಗರ್ಭಸಂಪಾದನ ಮಾಡಿದೆನು. ಮುಂದೆ ಪುತ್ರರತ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದೆಂದು ಅನಂದದೊಡನೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದೆನು. ಆದರೆ ಈ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೆ ಶಿಶುಸಹಿತವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಆರಸನ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಾಯಿತೇ ? ಮಗನಿಲ್ಲೆಂದು ಹಗಲಿರಳು ಚಿಂತಿಸುವ ಆ ದಯಾವಂತನಿಂದ ಇಂಥ ಕ್ರೂರಶಾಸನವು ಹ್ಯಾಗೆ ಉಗಮಗೊಂಡಿರಬಹುದು ? ಇಂಥ ಕ್ರೂರಶಾಸನ ಮಾಡುವ ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಯಾವ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿರುವೆನು ? ನಿರಸರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಬರಹೇಳುವಾಗ ಮಡದಿ ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಅಂತಃಕರಣ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲೇ ? ರಾಜಸಭೆ ಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವತ್ತೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಸರದಾರರೂ, ಪಂಡಿತರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿರಬಹುದು ? (ತಡೆದು) ಸುಮ್ಮನೇ ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ದೋಷ ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಈ ಕಿರು ಸೂಳೆಯು ಹಚ್ಚಿದ ಬೇಗೆಯೇ ಇದು. ಸಟವೀ, ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಗಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ. ಪರರ ಸೆರಗಿಗೆ ಪಾಪವನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಗರ್ಭವು ನನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಹಲಬಿದರೂ ಈ ದೈವಹೀನಳನ್ನು ಯಾರೂ ಪಾರಗಾಣಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ದೇವೇಶಾ, ಈ ಗರ್ಭದಿಂದುದಯಿಸುವ ಶಿಶುವಿನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ತನಕ ಅಥವಾ ಆ ಶಿಶುವಿನ ಮುಖವಲೋಕನ ಮಾಡುವತನಕ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಡಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ ? ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ತರದ ಸಂಗತಿಗಳು ವರ್ತಿಸುವದು ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವದಿಲ್ಲೇ ?” ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಹಲುಬಿಹಂಬಲಿಸಿ ಗತ್ಯಂತರ ಕಾಣದೆ ಪ್ರಧಾನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ವಧೆಗೊಳಿಸುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲನುವಾದಳು.

ದಾಸಿಯರು ಅವಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸ ಹತ್ತಿದರು. “ದೇವೀ, ನೀನು ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ದೈವಗೇಡಿಗಳಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಹೋಗಲನುವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿ ಏನು ? ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ದಾಸತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದೀತು ? ಈ ಮಂದಮತಿಯಾದ ಆರಸನು ಮೊದಲೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಲ್ಪೆದಿಯವನು. ಆ ಹಾದರಗತ್ತಿಯ ಮಾಯಾಪಾಶವೊಂದು ಸಹಾಯವಾದ ಮೇಲೆ ಈತನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೇಸುವನು ? (ಪ್ರಧಾನನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ) ಚತುರತನದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಮಂತ್ರಿಪಟ್ಟವನ್ನಾಳಿದ ನಿನಗೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನುಡಿದ ಆತನ ನಾಲಿಗೆಯು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳಲಿ. ಸುರೂಪಸಂಪನ್ನಳಾಗಿಯೂ, ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಮಹಾತ್ಮಕನ್ನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಈತನಿಗೆ ಪತ್ತಿಯರು ದೊರಕಬೇಡ. ಒಂದು ವೇಳೆ ದೊರಕಿದರೂ ರಾಕ್ಷಸನ ಸ್ವಭಾವದವರಲಿ. ಈ ಗರ್ಭವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಕಾರಣ ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಇವನಿಗೆ ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬೇಡ," ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಮೆಯ್ಯಮೇಲಿನ ಎಚ್ಚರ ಮರೆತು ಮಾತಾಡ ಹತ್ತಿದರು.

ರಾಣಿಗೆ ಉಡುಗರೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಆ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಅನಲೋಕಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಾಬರಿಗೊಂಡರು. ಸಚವಪತ್ತಿಯಂತೂ "ನಾನು ಬಂದದ್ದೇನು ? ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದೇನು ? ಇವಳಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದರೆ ವಿಧಿಯು ಮರಣ ತಂದಿಟ್ಟಿತಲ್ಲ ? ನಾನು ಇಂಥ ಕೆಟ್ಟ ವೇಳೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನು ? ಶಿವಶಿವಾ ! ಪುರುಷರ ಕಠಿಣ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಳವಲ್ಲ," ಎಂದು ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ನೀರು ತಂದಳು. ಸ್ತ್ರೀಯರು "ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು ? ಈತನ ಕಠಿಣ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ." ಎಂದು ಸಚವಪತ್ತಿಗೆ ಹಂಗಿಸಹತ್ತಿದರು. ಸಾರಾಂಶ, ಆ ನೆರೆದ ಜನ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರ್ಗರೆಯದ ಪಾಪಿಗಳು ಒಬ್ಬರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆರಸನಿಗೆ ಶಾಪವಚನಗಳಂತೂ ಸೂರಿಯಾದವು.

ಆಗ ರಾಣಿಯು ದಾಸಿಯರ ಕಡೆಗೂ, ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಘದ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಿ "ದಾಸಿಯರಿರಾ, ಇಷ್ಟು ದಿನಸ ನೀವು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಯಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಆಭಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ದೂರಾಗುವದು ಈ ಕೆಟ್ಟ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಯಾರ ಯತ್ನವೇನದೆ ? ಸಖಿಯರಿರಾ, ನೀವು ಸಮಾರಂಭದಿಂದ ಸಂತೋಷಾರ್ಜನ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರಲು, ಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನ ಯೋಗದಿಂದ ನಿಮಗೆ ದುಃಖಾರ್ಜನವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದಯನಾಡಿ ನನಗೆ ದೋಷ ಕೊಡಬೇಡಿರಿ. ಈ ದೋಷಕ್ಕೆ ನನ್ನ ದೈವವು ಪಾತ್ರವಾಗತಕ್ಕದ್ದು ! ಇರಲಿ, ಇದೇ ಕಡೆಯ ದುರೂಪವು. ನಾನು ಯಾವಿಗಾದರೂ ಎಂದಾದರೂ ಕಠಿಣ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದರೆ

ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಮಂತ್ರೀ, ಪಿಲಂಬನಾದರೆ ನಿನ್ನ ದೊರೆಯ ಶಾಸನವು ನಿನಗೆ ಮುಳುವಾದೀತು, ತೀವ್ರ ನಡೆ, ಆಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇಗ ನೆರವೇರಿಸು," ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಧಾನನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

ರಾಣಿಯು ಮರಣದ ಜಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಜನರು ರಾಜಮಾರ್ಗದ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳ ಮೇಲುಪ್ಪರಗೇಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕಣ್ಣೀರ್ಗವೆಯಹತ್ತಿದರು. ಕೆಲ ಜನರು ಸುಶೀಲನಾದ ಅರಸನು ಒಮ್ಮಿದೊಮ್ಮೆ ಇಂಥ ಘೋರ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮನಗೊಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂದು ವಿಸ್ಮಯ ಪಡೆದಿರಬಹುದೆನೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತರು.

ಪ್ರಧಾನನೂ ಕೊಲೆಗಡುಕನೂ ರಾಣಿಯೂ ಊರನ್ನು ದಾಟಿ ಜನರು ಎಂದೆಂದೂ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡದಂತಹ ಕಾಡು ಡಾದೀ ಹಿಡಿದು ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಸನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮಾರ್ಜಾಲವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೆದರಿ ಚಿಟ್ಟಿನೆ ಚೀರುತ್ತಿರುವ ಆ ಕೋಮಲ ಹೃದಯದ ಸುಶೀಲಿಯು ಎಡಬಲದ ಗಿಡದ ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ಸುಚರಿಸುವ ತೋಳ, ನರಿ, ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ಸಾಧಾರಣ ಭೀಕರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಗದಗದ ನಡುಗುವಳು. ಅಂಗಾಲಿಗೆ ಧೂಳಿಯ ಸ್ಪರ್ಶವಾಗದೆ ಇದ್ದ ಆ ಕೋಮಲಂಗಿಯು ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಅಂಗಾಲುಗಳಿಂದ ರಕ್ತವು ಸುರಿಯಹತ್ತಿತು. ಅದರೆ ಪರಾಧೀನಳಾದ್ದರಿಂದ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಸಾವಿನ ಇಮ್ಮಡಿ ಕ್ಲೇಶವಾಯಿತು.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ನಿರ್ಜನನಾದದ್ದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಲವದ ಮೇಲೆ ರಾಣಿಯು ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಲಾರದೆ ಪ್ರಧಾನನನ್ನು ಕುರಿತು ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ "ಅಪ್ಪಾ ನಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಲಾರೆನು. ಹೇಗಾದರೂ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಿರುತ್ತೇನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ವಿಲಂಬ ಬೇಡ. ಆಗತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೀವ್ರ ನೆರವೇರಿಸು" ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಕೊಲೆಗಡುಕನು ಅದರಂತೆಯಾಗಲೆಂದು ಬಗಲೊಳಗಿಂದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಪ್ರಧಾನನು ಅರಸಿಯ ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅವಳ ಕ್ಲೇಶವನ್ನೂ, ಕೊಲೆಗಡುಕನ ಕಠಿಣ ಮನದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ದುಃಖಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮನದೊಳಗೆ :

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತವೃತ್ತ

ಅಹಹಾದೈವವೆ ಪೂರ್ಣಗರ್ಭಯುತೆಯಂ ಸೌಶೀಲ್ಯಸಂಪನ್ನೆಯಂ |
 ಮಹದನ್ಯಾಯದೆ ಕೊಲ್ಲವೇಳ್ವ ನಕಟಾದುಶ್ಚಿತ್ತಭೂಪಾಲಕಂ ||
 ಬಹುದೀಧನ್ಯಳನಿಂದು ಕೊಲ್ಲಲುಮಹಾಸಾಪಂ ಬಿಡಲ್ ಭೂಮಿಪಂ |
 ಬಹುಕೋಪದಳೆವಂ ಮದಾಂಧಮಣಿ ತಾನೆಂತಾದರಾಂದುಃಖಿಯತಿ || ೧ ||

ಶಿವಶಿವನಾ, ಈ ಮಹಾತ್ಮ್ಯನನ್ನು ವಧೆಗೊಳಿಸಿದರೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ನರಕ ಶಾಸನವು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇವಳ ಮರಣವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವುದು ಸನ್ನಿವಾ ಗದು. ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸದಿದ್ದರೆ ರಾಜಶಾಸನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರಗಳೆ ಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ನಾನೇ ಕಾರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ತೀರಿತು. ಅಮೇಲೆ ಏನಾದ ಭಾಗ್ಯ ವೇನು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಕೊಲೆಗಡುಕಾ, ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ವಧೆಗೊಳಿಸಿ ನಂತರ ದೇವಿಯನ್ನು ವಧೆಗೊಳಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕೊಲೆಗಡುಕನು ಪ್ರಧಾನನಿಗಾದ ಈ ದುಃಖದ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯ ಪಟ್ಟು "ದೇವಾ, ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ತಪ್ಪನ್ನು ವಧೆಗೊಳಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸೇವಕನಾದ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನನ್ನಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವು ಎಂದಿಗೂ ಆಗದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತನು.

ಪ್ರಧಾನ : (ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತು) ಇಂದಿನ ದಿವಸ ಆ ದುಷ್ಟ ನಾದ ಮದನಸುಂದರನು ನನ್ನ ತಲೆಹೊಡೆಸಲಿ; ನನ್ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸುಪೊಳ್ಳಲಿ; ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಿ; ಈ ಪುಣ್ಯವಂತನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಲ್ಲಿಸಲಾರೆನು. ದೇವೀ, ಕೋಮಲಾಂತಃಕರಣವುಳ್ಳ ನಿನ್ನನ್ನು ವಧೆಗೊಳಿಸಿದರೆ, ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕೋಪಿಸು ವನು; ಲೋಕವು ನಿಂದಿಸುವದು; ಕಾರಣ ನಿನ್ನನ್ನು ವಧಿಸದೆ ಜೀವರಾಜನ ಕೊಡು ತ್ತೇನೆ. ಈ ನಗರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಡ, ಆದಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗು. ನೀನು ಯಾರ ದೃಷ್ಟಿಗಾದರೂ ಬಿದ್ದರೆ ನಾವು ಸಹ ನಿನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವೆವು. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ದೂರ ಹೋಗಿ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ಗಳನ್ನು ತಿಂದು ರಾಮ ರಾಮ ಎಂದು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡು. ಅ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ದೈವ ದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದಾಗುತ್ತದೆ.

ಸುಶೀಲೆ : ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಘೋರ ವಿಪಿನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂಚರಿಸಲಿ? ಹೇಗಾದರೂ ಈ ದೇಹವು ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳ ಪಾಲಾಗುವುದು ತಪ್ಪುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನೊಬ್ಬ ಳನ್ನು ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಹೋಗಿರಿ.

ಪ್ರಧಾನ : (ಅವಳ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಶಿರಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟು) ಮಾತೇ, ನಿರಪರಾಧಿಯೂ ದಯಾವಂತಳೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗ ವಧೆಗೊಳಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಗತಿ ತಟ್ಟು ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯಾ ಶಿಶುಹತ್ಯಾ ದೋಷಗಳು ನರಕದ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೋರಿ ಸುತ್ತವೆ. ಕಾರಣ ನಾನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ನೆರವೇರಿಸಲಾರೆನು. ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ದಯಮಾಡಿ ನಿರೂಪ ಕೊಡು.

ಕೊಲೆಗಡಕ : ಅಯ್ಯೋ, ಮದನಸುಂದರರಾಜನ ಮೇಲೆಗೆ ಬಿಂಕಿಯ ಜಜ್ಜಲಿ, ಯಾಕಂದರೆ :—

ಆರ್ಯಾ

ಶಿವಶಿವ ಸದ್ಗುಣಯುತೆಯಂ |

ಭುವನೇಶಂ ವಧಿಸಲಾಜ್ಞೆಯಂನಿತ್ತಂ ||

ಭವಣೆಯಿದಲ್ತೆ ಸುಗರ್ಭದ |

ಯುವತಿಯನಸಿಯಿಂದೆ ಘಾತಿಸುವದಕಟಾ

|| ೧ ||

ದೇವೀ, ನಿನ್ನನ್ನು ವಧಿಸಲಾರೆವು. ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆಯಿರಲಿ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿ ಪ್ರಧಾನನೂ ಕೊಲೆಗಡುಕನೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರು. ಅವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವತನಕ ಮಾತ್ರ ಸುಶೀಲೆಯು ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಳು. ಅವರು ಕಣ್ಣು ಮರೆಯಾದಕೂಡಲೆ ಎಂದೆಂದೂ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿದಂತಹ, ಅರಣ್ಯದ ಗುರುತು ಸಹ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಅವಳು ಎದೆಯೊಡೆದು ಗಾಬರಿಗೊಂಡಳು. “ಪ್ರಧಾನನು ನನ್ನನ್ನು ವಧೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳಬೇ ಹೋದನು. ಈ ಪಾಪಿಷ್ಠ ಕಾಯವು ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ಕಡೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಗುವದು ನಿಜವದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ಕಷ್ಟಪಡುವದು ನನ್ನಿಂದಾಗದು. ದೇವೇಶಾ! ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲದೆ ಕಠಿಣ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವದನ್ನು ನನ್ನ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಲೇಖಿಸಿದ್ದಿಯಾ? ಈ ಪಾಪಿಯು ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯಪತಿಯ ಮುಖಾವಲೋಕನ ಮಾಡುವದನ್ನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಧರ್ಮ ಮಾಡುವದನ್ನೂ, ಮರಣದ ನಂತರ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನೂ ಪಡೆದು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಘೋರ ವಿಪಿನದಲ್ಲಿ ಶಶುಗಳಂತೆ ಸತ್ತುಬಿದ್ದು ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳ ತುತ್ತಾಗುವದನ್ನು ಬೇಡಿಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದಾದರೂ ಆಗಲಿ, ತೀವ್ರ ಪ್ರಾಣ ಹಾರಲೊಲ್ಲದು. ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಕೆರೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ದುಮುಕಲೋ? ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತುತ್ತಾಗಲೋ? ಕಲ್ಲಿಗೆ ಹಾದು ಜೀವ ಬಿಡಲೋ? ಯಾವದಾದ ರೊಂದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ಬೆಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭವಿರುವದು. ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಈ ತರದ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಿದೆನು; ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಶಿಶುವಧಿಯ ದೋಷವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಪರಮೇಶ್ವರಾ! ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಅನ್ಯಾಯವಿದು? ಸೂಳೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಹೋತು ಲಗ್ನದ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದಿಯಾ? ಇದಾದರೂ ಆಗಲಿ. ತೀವ್ರ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರಕೊಳ್ಳದೆ ಗೋಳಾಡಿಸುತ್ತೀ? ”

ಚಂಪಕಮಾಲಾವೃತ್ತ

ಹರಹರ ಮಂತ್ರಿಯೆಂ ನನನನಿಶನಿರೂಪವನೊಲ್ಲು ಕೊಲ್ಲದಿ |

ತೆರನತಿ ತಾಸಮಂ ಪಡುವವೋಲ್ ಮೃಗವೃಕ್ಷಸಮೂಹದಿಂದೆಭೀ ||

ಕರಮಹ ಕಾಡಿನೊಳ್ಳೊರೆದು ವೋದನವಂಗತಿಯೇನು ಮುಂದೆ ನಾಂ |

ತೆರಳುವನೆಲ್ಲಿಗೆಂದು ಸಲೆಶೋಕಿಸಿದಳ್ ಭಯದಿಂ ಸುಶೀಲೆಯು || ೧ ||

ಹೀಗೆಂದು ನಿಂತವಳು ಕಡಕೊಂಡು ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛೆ ಹೊಂದಿದಳು.

ಸಜ್ಜನರು ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಪನೂ ದುಃಖಿಯೂ ಸಹ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಲನುವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸುಶೀಲೆಯು ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡಕೂಡಲೇ ಆಸೆಗೆ ಕೋಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಮಲಗಳ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಎಹಿಸಿ, ಚಂದನದುಪುಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಸರ್ಪಗಳ ಅಡಾರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ನಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆಯಿದ್ದರೂ ಈ ಮಹಾತ್ಮಳ ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಂದಾನಿಲನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು ಅವಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಗಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಬೀಸಹತ್ತಿದನು. ಚವರಿ ಮೃಗಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಲಗಳಿಂದ ಚಾಮರ ಬೀಸಿದವು. ಸರ್ಪಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ತಮ್ಮ ಹೆದಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸಿ ಅವಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಗಕ್ಕೆ ಆತಪಸಂಪರ್ಕವಾಗದಂತೆ ನೆಳಲು ಮಾಡಿದವು. ಹರಿಣಗಳು ತಮ್ಮ ಮರಿಗಳ ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದುಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದವು. ಹಂಸಸುಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗರಿಗಳನ್ನು ತೊಯಿಸಿ ತಣ್ಣೀರುಗಳನ್ನು ತಂದು ಅವಳಿಗೆ ಸಿಂಪಡಿಸಿದವು.

ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ಯಾವತ್ತು ಮೃಗಸಂಕ್ರಮಣಗಳು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ವೈರಭಾವವನ್ನು ಮರೆತು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಪೋಷಕಾರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮೂರ್ಛೆ ಹೊಂದಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯ ನಂತರ ಅವಳು ಜಾಗೃತಳಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಪಿಳುಕಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವತ್ತು ಮೃಗಗಳು ಅಂಜುವಳೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದು ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋದವು. ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಂಡು "ಅಂಬಿಕಾನಾಥಾ! ಈ ವಾಪಿಸ್ವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಿದಿಯಾ? ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಎಂತೆಂತಹ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಸಂಕೇತವದೆ. ಎತ್ತ ಹೋಗಲಿ? ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ದುಃಖದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡುವರು? (ತಡೆದು) ಪ್ರಧಾನನು ಸಮೀಪದಲ್ಲರಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದೀತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಿರುತ್ತೀನಿ; ಅಂದಮೇಲೆ ಎತ್ತ ಹೋದರೇನು?" ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದು ಒಂದು ಕಾಲದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಯಹತ್ತಿದಳು.

ಎಂದೆಂದೂ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದವಳು ದುಸ್ಸಹವಾದ ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗೊಂಡಿರಬಹುದು? ಅವಳ ಸರ್ವಾಪಯವಗಳಂತೂ ಘೂಳಿಯಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಳೆಗುಂದಿದ್ದವು. ದಾರಿಯೇಕನಿ ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನೂ, ಸುಡುಸುಡುವ ಘೂಳಿಯನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತ ನಡೆಯಹತ್ತಿದರಿಂದ ಅವಳ ಮೃದು ಪಾದಗಳು ಬಾಡಿ ಅಂಗಾಲುಗಳಿಗೆ ತೂತು ಬಿದ್ದವು. ಅದರೂ ಅವಳು ತನ್ನ ದೈವವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಧೈರ್ಯ ಬಿಡದೆ ನಡೆಯಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಸಮಯವು ಸಮೀಪಿಸಿ ಕಾಲು ಸುಡುವದು ಇಲ್ಲದಹಾಗಾದುದರಿಂದ ಬೇಗ ನಡೆದು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕೂತು ರಾತ್ರಿ ಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಲೋಚನೆಯು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಈ ವನಚಿಕೆಯಿಂದ ಅವಳು ಅವಸರದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಹುದೂರ ಹೋದಾಗ್ಯೂ ನೋಡಿದತ್ತ ಕಾಡುವೃಕ್ಷಗಳೇ ಹೊರತು ಒಂದಾದರೂ ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ಥಳವು ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗೂಡು ಸೇರಹತ್ತಿದವು. ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದುಮುಕಿದನು. ಪಡುವಣವು ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ತುಸು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಸುಗಪ್ಪಾಗುತ್ತ ನಡೆದು ಬಲವತ್ತಾದ ಕತ್ತಲೆಯು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹಾದಿ ಕಾಣದ ಹಾಗಾಗಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಹವಣಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬೊಡ್ಡೆಯ ಹತ್ತರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಹಾಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆರಿವೆಗಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಬಾಯಿಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಬೆಳತನಕ ಕೂಡಬೇಕಾಯಿತು.

ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಯಸಿದ ಅವಳಿಗೆ ದೈವವಶದಿಂದ ಸುಡುಗಾಡು ಮೊರೆಯಿತು. ಅವಳು ಕೂತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿಯೇ ಭೂತಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಹತ್ತಿದವು. ಅವಳು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಯು ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಭೂತಗಳು ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ವೇಷ ಹಾಕಿ ಮನಬಲ್ಲಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಕೆಲವು ಭಯಂಕರವಾದ ಘೋರಸ್ವರದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದವು; ಕೆಲವು ತಲೆಡವಗೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಮೃದಂಗದಂತೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು; ಕೆಲವು ಮೊಳಕಾಲ ಪರಟೆಗೆ ನರಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ಸಾರಂಗಿಯಂತೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು; ಕೆಲವು ಎಲವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಾರಿಸಿ ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಅವಳು ಮೊದಲು ಭಯಪಟ್ಟಳು. ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ “ಈ ಪಾಪಿಷ್ಟ ಶರೀರವನ್ನು ಭೂತಗಳು ಸಹ ಸ್ವರ್ಗ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ, ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸುವದೆ. ಈ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೂ ಬಂದು ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಬಾರದೇ? ಅನಾದರೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮೀರಿ ಹೇಗೆ ವರ್ತನ ಮಾಡುವನು? ಅಯ್ಯೋ! ಈ ಜನ್ಮವು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಭೂಧಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿತು? ಈ ಗರ್ಭದ ಸಲುವಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ; ಇದ್ದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ನನ್ನ ಕಯ್ಯೊಳಗಿತ್ತು. ಆಗಲಿ, ಭವಿತವ್ಯದ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟವೂ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸುಡುಗಾಡು ಇರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಜನನಸತಿಯರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು; ಇದ್ದರೂ ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ದೈವವು ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಲೈಸುವದೋ ಎನೋ? ಯಾರು ಬಲ್ಲರು” ಎಂದು ಪೇದಗೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನೋಳಗೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಅಂತೂ ಇಂತೂ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದಳು.

ಆಗ ಕೆಲವೇಳೆಯ ನಂತರ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಲಕಲಾಟ ಮಾಡಹತ್ತಿದವು; ಆಕಾಶವು ಬೆಳಗಿತು. ತಾರೆಗಳು ಅಡಗಿದವು; ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಾದ್ರಿಯನ್ನು ಎರಿ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಬಿನ್ನ ಗಳು ತೋರಹತ್ತಿದವು.

ಸುತೀಲೆಯು ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಜನವಸತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವೆನೋ ಎಂದು ಹಾತೋರೆ ಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜನವಸತಿಯು ದೊರೆತರೆ ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರಗಳಲ್ಲಾ ದರೂ ಇದ್ದು, ಪ್ರಾಣ ನೀಗಿದರೆ ಬಂದೀತೆಂದು ಅವಳು ಧೈರ್ಯಗೊಂಡು ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ನಡೆಯಹತ್ತಿದಳು. ಸೂರ್ಯನು ಎರಿ ಮೇಲೆ ಬರುವತನಕ ನಡೆದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಜನವಸತಿಯು ಲಕ್ಷಣ ಗಳೊಂದಾದರೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಜನವಸತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಡ್ಡ ನಡೆವಳು. ಆಗಲವಳು ಆಶೆದೊರೆದು “ಎಧಿ ಕಾಡುವಾಗ ಜನವಸತಿಯು ನನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ದೊರಕಿತು ? ಇದ್ದರೂ ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆಲವು ಹಾದಿಯನ್ನು ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ತುಳಾಕಾರದ ಬಂಡೆಯನ್ನೂ, ಅದರ ಸುತ್ತಲೆ ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನೂ ಕಂಡಳು. ಆಗ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರೋವರವಿರಬಹುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕಲ್ಪನೆಯು ನಿಶ್ಚಯಗೊಂಡಿತು. ಅವಳು ಆ ಬಂಡೆ ಯನ್ನು ಎರಿ ಸರೋವರದೊಳಗಿಳಿದು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಹತ್ತಿದಳು. ಆ ಸರೋವರದ ನಿರ್ಮಲೋದಕವನ್ನೂ, ಫಲಭಾರದಿಂದ ತೂಗಿ ತೊನೆಯುವ ವೃಕ್ಷ ಗಳನ್ನೂ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುವ ಲತಾಸಮೂಹವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅವಳ ದುಃಖವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಒಂದೂವರೆ ದಿನವ ಕೂಳಿಲ್ಲದವಳಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಫಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಹಸಿವೆಯು ತಲೆದೋರಹತ್ತಿತು. ಆದರೆ ಆ ವೃಕ್ಷಗಳ ಆಪಹಾರ ಮಾಡಿದ ದೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆನೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅವಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನಾದರೂ ಶೋಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ಗೆ ಹಾಗೇ ನೀರು ಮುಕ್ಕಳಿಸಿ, ಒಂದು ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಳು.

ಪ್ರಳಾಪಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆತನು ಈ ಸುತೀಲೆಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎಲ್ಲಿತನಕ ನೋಡುವನು ? ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನೆಂಬ ತಪ ಸ್ವಿಯು ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಪಪತ್ರಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ವಿಷ್ಯಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಆ ಸರೋವರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಅಗಲಾತಪಸ್ವಿಯು ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ಸುತೀಲೆ ಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಾರುಣ್ಯಭಾವದ ಮೂಲಕನಾಗಿ ಮಾತಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂತು.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಇವಳು ಯಾರಾದಾಳು ? ಈ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ರಾಜಪತ್ನಿಯೆಂಬಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂದಾಳು ? ಅಂದ ಮೇಲೆ ಇವಳು ರಾಜಪತ್ನಿಯಲ್ಲ. ಈ ಅರಣ್ಯದ ಅಧಿದೇವತೆಯೋ

ನಿನೋ ? ಇವಳ ಮುಖವು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾದರೂ ಮೌನವಾಗಿದೆ. ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ನೂತನವಾಗಬೇಡಿ. (ಅವಳ ಸವಿಸೂಚನೆಗೆ ಹೋಗಿ) ಅವಳು ನಿನನು ಯಾರು ? ಒಬ್ಬಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಯಾಕೆ ಮೌನವಾಗಿರುವದು ? ಹೇಳಿದರೆ ನೆಟ್ಟಗಾದೀತು.

ಸುಶೀಲೆ : (ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಶಿರವುಬಿಟ್ಟು ನೂತನವಾಗಬೇಡಿ ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂತಳು.)

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಅವಳು, ನಮ್ಮ ಆಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡಿ. ನಾನು ಶಾಂತಿವರ್ಧನನೆಂಬ ತಪಸ್ವಿಯು; ಇವರು ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು, ಹೆದರಬೇಡಿ, ಹೇಳು.

ಸುಶೀಲೆ : ಆಯರೇ, ನಾನು ಪುಣ್ಯಪುರದರಸನಾದ ಮದನಸುಂದರರಾಜನ ಪತ್ನಿಯು. ಪತಿಯು ವಿಲಾಸವತಿಯೆಂಬವಳ ಕೀಳುಡಿಗಿ ಕಿವಿಜೋತು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಪ್ರಧಾನನು ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದು, ಇರಿಸಿ ಹೋದನು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭವಿರುವದರಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಈ ಭೂಭಾರವಾದ ಕಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಳಲುತ್ತ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂತಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಸುಶೀಲೆ.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಅಯ್ಯೋ ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ ! ಸುಸ್ವರೂಪ ಸಂಪನ್ನಳಾಗಿಯೂ, ಸದಾಚಾರ ಸದ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಅಷ್ಟಮಾಸದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿದ ಆ ದುರಾತ್ಮನು ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಯಾವ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾನು. ಒಳ್ಳೆದಮ್ಮಾ, ಈ ನಿನ್ನ ದೈವ್ಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಭಾಷಣವನ್ನೂ, ಗರ್ಭವನ್ನೂ, ನಿನಗಾದ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಅತಿಶಯ ಸಂತಾಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆದರಬೇಡಿ. ನೀನು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬಾ. ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಆಶೀರ್ವಚನವನ್ನು ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಶ್ರವಣಮಾಡು.

ಇಂದ್ರವಜ್ರನೃತ್ಯ

ಭೋಮಾತೆ ಕೇಳಿನ್ನ ಸುಗರ್ಭದಿಂದಂ |

ಪ್ರೇಮಾಸ್ಪದಂ ಭೂವಲಯೈಕನಾಥಂ ||

ಸೋಮಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರನಲೇವಧನ್ಯಂ |

ಭೂಮಿಶವಂದ್ಯಂ ಜನಿಪಂ ಸುಶೀಲಂ || ೧ ||

ನಿನ್ನ ಈ ಗರ್ಭದಿಂದ ಶಿವಾಚಾರಶರಧಿಚಂದ್ರಮನೂ, ರೂಪದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಮೋಹಿಸುವವನೂ, ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನೂ, ಆದ ಸುಕುಮಾರನು ಜನಿಸುವನು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸರ್ವಸಂಕಟಗಳು ದೂರವೆಂದು ತಿಳಿ. ಸಂಶಯ ಹಿಡಿಯದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ನಡೆ.

ಸುಶೀಲೆ : ಹೇಗಾದರೂ ಈ ಗರ್ಭವು ಉದರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಮಗಳಂತೆ ತಿಳಿದು ನನ್ನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವೆವೆಂದು ಅಭಯವಚನ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬರುವೆನು.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಅನ್ಯಾ, ದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಲಾರೆನು. ಏನೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಮಗಳಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವೆನು. ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸಹ ಬೀಸಗೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಅಭಯವದೆ. ನಡಿ ಹೋಗುವಾ.

ಸುಶೀಲೆ : ಪೂಜ್ಯರ ಅಜ್ಞೆಯು ಮಾನ್ಯವದೆ. (ಏಳುತ್ತಾಳೆ.)

ಆಮೇಲೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ಬಾಳೆಯ ತೊಲೆ ಕಂಬಗಳಿಂದಲೂ, ಕೇತ ಕಿಯ ಜುತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕುಸುಮಗಳ ವೇಲ್ಕುದ್ದೆಯಿಂದಲೂ, ಪರ್ಣಗಳ ಗೋಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪುಷ್ಪಗಾವ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಚಂದವಾದಂತಹ, ಅತ್ಯಾಲ್ಪಾದಕರ ವಾದಂತಹ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯನ್ನು ವಿರಚಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿದನು. ಯಾವತ್ತು ಋಷಿಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದನು. ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಇಚ್ಛಿತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವಂತೆ ಅಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದನು. ತಾನಾದರೂ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಸಾರಿ ಹೋಗಿ ಅವಳಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು ಅವಳ ಬಯಕೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ, ಅವುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತ ಇದ್ದನು.

ಸುಶೀಲೆಯು ಆ ಆಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಗರುಡಪಕ್ಷಿಗಳು ಸರ್ಪದ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವದನ್ನೂ, ಸಾರಂಗದ ಮರಿಯು ಹಸಿದುಬಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿಯ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಯುವದನ್ನೂ, ಬೇರುಂಡವು ಶಾರ್ದೂಲದ ಮರಿಗೆ ಗುಟುಕು ಕೊಡುವದನ್ನೂ, ಆನೆಯ ಮರಿಗಳ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ತೆಗೆಯುವದನ್ನೂ, ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿಲು ತಾಗುವದೆಂದು ನವಿಲುಗಳು ತಮ್ಮ ಗರಿಗಳನ್ನು ಹರವಿ ನೆಳಲು ಮಾಡುವದನ್ನೂ, ಇಲಿ ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಮಿತ್ರತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿ ಆಡುವದನ್ನೂ, ಯಾನಾಗಲೂ ಪಸುರ್ಮಡಿಯುತ್ತಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ, ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳ ನಿಯಮವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಹೂವುಗಳನ್ನೂ, ಬಿಸಿಲು ಗಾಳಿಗಳ ಉಪದ್ರವವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಬಹು ಆನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮುನಿಕುಮಾರರು ಯಾನಾಗಲೂ ಸುಶೀಲೆಯ ಹತ್ತರವೇ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಲೂ, ತರತರದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಲೂ ಅವಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಮುನಿಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಅವಳ ಅದರಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು; ಋಷಿವರುಗಳು ಅವಳ ಬಯಕೆಗನುಸರಿಸಿದ ನಲ್ಲಾಣಿಸುಗಳನ್ನು ತಂದು

ಕೊಟ್ಟು ಅವಳನ್ನು ಸನಾಧಾನಗೊಳಿಸುವರು. ಸಾರಾಂಶ, ಅವಳಿಗೆ ಯಾವಹೊಂದು ಚಿಂತೆಯು ಒದಗುವ ಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯ ಸ್ಮರಣನಾದರೆ ಆತನ ವಿಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವಾಗಾದರೊಮ್ಮೆ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವಳೇ ಹೊರತು ರಾಜಧಾನಿ, ರಾಜಮಂದಿರ, ಪರೀಕ್ಷೆ, ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನೆನೆಮೆ ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳೆಂದರೂ ಸಲ್ಲುವದು. ಸುಪುತ್ರನು ಜನಿಸುವನೆಂದು ಶಾಂತಿವರ್ಧನನ ಆಶೀರ್ವಚನವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳು ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಹಡೆಯುವೆನೋ ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಆ ಶಿಶುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವೆನೋ ಎಂದು ಆಲೋಚನೆ ಹಾಕುತ್ತ ಪುತ್ರೋದಯವ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಇದ್ದಳು.

ಆಗ ಸುಶೀಲೆಯ ಗರ್ಭವು ನವಮಾಸದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಒಂದಾನೊಂದು ಶುಭತಿಥಿ ಶುಭವಾಸರದ ಶುಭ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಪ್ರಸೂತ ಸಮಯ ಒದಗಿ ಬೇನೆಗಳು ಬರಹತ್ತಿದವು. ಕೂಡಲೆ ವಿದಗ್ಧಿಯರಾದ ಮುನಿಪತ್ನಿಯರು ನೆರೆದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನೆರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ನಂದಿಸುವಂತಹ ದೇಹಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಅರ್ಭಕನು ಜನಿಸಿದನು. ಆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕುಕ್ಕಿದವು. ಆ ಸುಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಸುಶೀಲೆಯ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೂ ಅವಳ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೂ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲೆಂದು ತಂತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಾತಾಡ ಹತ್ತಿದರು. ಮತ್ತು ಕೂಸು ಬಾಣಂತಿಯರನ್ನು ಸುಗಂಧ ತೈಲ ಲೇಪನವಾಡಿ ಬಿಸಿ ನಿರೀನಿಂದ ಎರೆದು ಅವಳ ಬಾಣಂತಿತನವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿವಸ ಮುನಿವಧುಗಳು ನೆರೆದು ಪರ್ಣಗಳಿಂದ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ತೊಟ್ಟಿಲವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶಿಶುವನ್ನು ಆದರೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ತೂಗುತ್ತ, ಜೋಗಳ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ಬಂದು ನೋಡಿ ಮುಖಲಕ್ಷಣದ ಮೇಲಿಂದ ಹುಡುಗನ ಜಾತಕವನ್ನು ತಿಳುಕೊಂಡು ಶೌರ್ಯಸಾಗರ ನಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಅಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು; ಸುಶೀಲೆಯು ಆ ಸುಕುಮಾರನ ಬಾಲಲೀಲೆಯಿಂದಲೂ, ಋಷಿವಧುಗಳ ಉಪಚಾರದಿಂದಲೂ, ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಸುಖವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಡುವ ಅಭರಣಗಳೆಲ್ಲೆಂದು ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಹಳಹಳಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ಅವಳ ಮನೋಭಿಷ್ಟವನ್ನರಿತು ಆ ಹುಡುಗನ ಮೈಮುಚ್ಚುವಷ್ಟು ಸುವರ್ಣರತ್ನಗಳ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದಂತೂ ಅವಳ ಆನಂದವು ಇನ್ನೂಡಿಯಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಆ ರಾಜಪಿಂಡವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ನಡೆಯಿತು.

ಮೂರುನಾಲ್ಕು ವರುಷದವನಾದ ನಂತರ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕ ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದನು. ಮತ್ತು ಹುಡುಗರನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಆಡಬೇಕಾದರೆ ನಿರರ್ಥಕ

ವಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆವನು ಎಂದೂ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಆಟವು ಅರಸುಪ್ರಧಾನರ ರಾಜ್ಯಧಾರ, ವೈರಿಗಳ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ, ಅವರ ಸಂಗಡ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಬರುವವು. ಸುಶೀಲೆಯು ಅವನ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ಈ ತರದ ಆಟದ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಡು ಅತ್ಯಾನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ಆಡುವ ನೆವದಿಂದ ಹೋಗಿ ಹುಲಿ ಸಿಂಹ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೋರಳಿಗೆ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು “ಅವ್ವಾ ನೋಡು ನನ್ನ ಕುದುರೆಯು ಎಷ್ಟು ಸಭ್ಯವದೆ” ಎಂದು ತೋರಿಸುವನು. ಅವಳು “ಶಿವಶಿವ, ಆಯ್ಯಾರು ವರುವದ ಅರ್ಭಕನು ಅನುನಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಎಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿರಬಹುದು” ಎಂದು ತನ್ನೊಳಗೇ ಅಕ್ಷಯಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರನ ವಯಸ್ಸು ಎಂಟು ವರುಷದಾದ ಕೂಡಲೆ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ಅವನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಉಪನಯನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ, ಧನುರ್ಬಾಣಗಳ ವಿದ್ಯಾವನ್ನೂ ಕಲಿಸತೊಡಗಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ವೇದಾಗಮ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಪಾರಂಗತನಾದನು. ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ಆತನ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನೂ, ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅಕ್ಷಯಗೊಂಡನು. ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಂತೂ ಕೇಳುವದೇನದೆ. ಮೊದಲೇ ರಾಜಕುಮಾರನು; ಪರಾಕ್ರಮಿಯು; ಮೇಲಾಗಿ ಈಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತನು ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ, ಧನುರ್ಬಾಣ ಯುದ್ಧಗಳ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನಾದನು. ಆಗ್ಗೆ ಆತನಿಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಆದರಿಂದಲವನು ಅವ್ವಾ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಕ್ರೂರಮೃಗಗಳಿಂದ ಕೇಡಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವನೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅವನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆತನು ಚಲಹಿಡಿದು ತಾಯಿಯ ಆಪ್ತನೇಯನ್ನು ಸಡಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹುಲಿಸಿಂಹಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಅವುಗಳ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸುವನು.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ದೊಡ್ಡವನಾದುದರಿಂದ “ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ್ದಾನೆ? ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣವು ಯಾವದು? ನಾವು ಈ ಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಇರುತ್ತೇವೆ?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ ಯಾವಾಗಲೂ ಓಪಿರಿಪಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಆದರಿಂದ ಸುಶೀಲೆಯು ಬೇಸತ್ತು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದಳು. ಆಗಲಾತನು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ “ನಾತೇ, ನಿರೂಪಕೊಡು. ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ದುಷ್ಟಳಾದ ಹಾದರಗತ್ತಿಯನ್ನು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನಂತರ ನಾವು ನಮ್ಮ ನಗರಕ್ಕೆ ಗಮಿಸುವ. ಇದಕ್ಕೆ ತಂದೆಯು ಆಡಬಂದರೆ ಆತನನ್ನೂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಸಹನ ಮಾಡುವ ದಾಗಲೊಲ್ಲದು; ಬೇಗ ನಿರೂಪ ಕೊಡು” ಎಂದು ಹಾತೊರೆಯಹತ್ತಿದನು. ಸುಶೀಲೆಯು

“ಮಗನೇ, ನಾವು ಈ ತಪೋಧನ ಮಹಾರಾಯನಿಂದ ವಿಸ್ತೃತದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹದ್ದುಕಾಕೆಗಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಕಾರಣ ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವರ್ತನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಆತನು ಸರ್ವಜ್ಞನಿರಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸಾರಿಕರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಾಕೆ ಕೂತಾನು? ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಅಂದಮೇಲೆ ನಡುವೆ ಹರಿದಾಡುವದು ಅನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ? ಮೇಲಾಗಿ ಇನ್ನೂ ನೀನು ಚಿಕ್ಕವನು. ಯಾಕೆ ಚಿಂತಿಸುವಿ? ಎಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೊಂದು ದಿವಸ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾಗತಕ್ಕವನು ನೀನೇ. ಹಾತೊರೆಯಬೇಡ ಸುಮ್ಮನಿರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಗನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಖ ದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳು ತುಂಬುತ್ತ ಬಂದದರಿಂದ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನಿಗೆ ಪ್ರಾಯವು ತಲೆದೋರಿತು.

ಇತ್ತ ಪುಣ್ಯಪುರದಲ್ಲಿ ಮದನಸುಂದರನು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದೊಡನೆ ಓಲಗಂಗೊಟ್ಟು ಕೂತಿದನಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಲಾಸವತಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಯ ಸ್ಮರಣವಾಗಿ ಅವಳು ದಾಸಿಯರಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪೂರ್ವದ ದೇಹದ ಆಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಪಡಬೇಕೆಂದು ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಅವಳು ತನ್ನ ಸುಂದರರೂಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕರಾಳಮುಖಿಯೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯಾಗಿ ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪದ ತನ್ನ ಸರ್ವಾಸುಖವಗಳನ್ನು ಆವಲೋಕಿಸುತ್ತ ಕೂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಮದನಸುಂದರನಿಗೆ ವಿಲಾಸವತಿಯ ನೆನಪಾದರೆ ಸಾಕು; ಎಂಥ ರಾಜಕಾರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಳ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಆ ದಿವಸ ಆತನಿಗೆ ವಿಲಾಸವತಿಯ ನೆನಪಾಗಿ ಅವಳೊಡನೆ ಆನಂದದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ವಿಲಾಸವತಿಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. ಅವಳ ಮಂದಿರದ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಡ ಬೇಕೆಂಬಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಭಯಂಕರ ರೂಪದ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಗೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು “ಅಯ್ಯೋ ಈ ರಾಕ್ಷಸವು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮೆಯ ಜೀವವನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡಿರಬಹುದು” ಎಂದು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳಿರುವ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಎಚೆದನು. ಆಗಲೂ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ “ಅಯ್ಯೋ ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿಯಾ?” ಎಂದು ಒದರಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳು. ಮದನಸುಂದರನು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ; ವಿಲಾಸವತಿಯಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಪ್ರಾಣಬಿಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂದ ಮಾತು ನೆನಪಾಗಿ “ಇದು ರಾಕ್ಷಸವು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಆಚ್ಛಾದಿಸಿ ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಮಂದಮತಿಯಾದ ನನ್ನೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಿತು. ಅಹಹ ನನ್ನ ದೈವಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ಈ ದೆವ್ವವು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಂತೇಕರಣದಿಂದ

ಪಾಠು ಮಾಡಿದನು” ಎಂದು ಮನದೊಳಗೆ ಅಂದುಕೊಂಡು ಹೊಲೆಯರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಆಡನ್ನು ದೂರ ಒಯ್ದು ಹುಗಿಯಲಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ತನ್ನ ರಾಜಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಇಷ್ಟಾದಾಗ್ಯೂ ಮದನಸುಂದರನ ಮನೋಭ್ರಾಂತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ವಿಲಾಸವತಿಯು ಇನ್ನೂ ಇದ್ದಾಳೋ? ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಅವಳನ್ನು ನುಂಗಿತೋ? ಸತ್ತವಳೇ ವಿಲಾಸವತಿಯೋ? ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಹತ್ತಿದನು. ಕಡೆಗೆ ತನ್ನೊಳಗೆ “ನನ್ನಂಥ ಮೂರ್ಖರು ಲೋಕತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದರೂ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತ್ಯೇ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವಾಗ ಅವಳು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಿಳಿದಿದ್ದು. ಭ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಲೊಲ್ಲದು” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅತ್ತಿತ್ತೆ ತಿರುಗುತ್ತ ಸುತೀಲಿಯ ಶಯ್ಯಾವಂವಿರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಕೂಡಲೆ ಆತನಿಗೆ ಸುತೀಲಿಯ ನೆನಪಾಗಿ ತನ್ನ ಮೂರ್ಖತನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ತನ್ನ ನೀಚತನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತನ್ನನ್ನು ಹೇಳದು ಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದನು. “ಆಹವಾ ಸುತೀಲಿಯೆಂಬ ನಾಮವು ಆಡಗಿಹೋಯಿತು. ಮಾಯಾ ವಿಯ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಸದ್ಗುಣಸಂಪನ್ನಳೂ, ಸುರೂಪಿಣಿಯೂ, ಮನಮೋಹಕಳೂ ಆದ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ ಹುಬಲವನ್ನು ಮರೆತು ಆ ಮಹಾತ್ಮಳ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುನಿದೆನು. ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ, ಈ ಪಾಪವು ಏನು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಬಹು ದಿವಸ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲೆಂದು ಹಲವು ದೇವರಿಗೆ ಹರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರುತ್ತ, ಮನದೊಳಗೆ ಬಳಲುತ್ತ ಇದ್ದೆನು. ಅಂಬಿಕಾಧವ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸುತೀಲಿಯು ಗರ್ಭಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆ ಪುತ್ರನ ಅಶೆಯಿಂದ ಮೋಹನಾದರೂ ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನನಗೆ ತಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ನಿಪುತ್ರನೆನಿಸಿ ಇಹದಲ್ಲಿ ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಜನರ ನಿಂದೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ದಿವಸ ಸತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತನಾದ ನರಕದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುವೆನು. ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯಾದ ಅವಳನ್ನು ಹತಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ, ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ದೋಷಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಾಘೋರ ನರಕಯಾತನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆನು. ಅಪಾತ್ರದಾನದೋಷವು ಕಾಲ್ಪೊಡಕಾಯಿತು. ಹರಹು !! ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸುವೆನು. ಇವೆಲ್ಲ ದೋಷಗಳು ಯಾವ ದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ದೂರವಾವು? ಯಾವ ಹವ್ಯಾದಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮದಿಂದ ನಾಶಹೊಂದುವವು? ಯಾವತ್ತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿ ಅರಣ್ಯ ಹೊಕ್ಕು ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರಾದರೂ ದೋಷವು ಹೋದೀತೇ? ಯಾತರಿಂದಾದರೂ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅಗಾಧ ವಾತಕಿಯಾಗಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಬೇಕು? ಇವೆಲ್ಲ ಅಗಲಿ, ಮರಣ ಹೊಂದುವಾಗ ಪ್ರಿಯತಮೆಯಾದ ಸುತೀಲಿಯು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗೊಂಡಿರಬಹುದು? ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಿರಬಹುದು; ಹೇಳಲಕವಲ್ಲ” ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ರೋದಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಮದನಸುಂದರನು ಪ್ರಳಾಪಿಸುತ್ತ, ತನ್ನೊಳಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕೂತರಲು ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗಹಾಕಿದ ಸುಶೀಲೆಯ ಚಿತ್ರವು ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಯ್‌ಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂತು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ, ಪ್ರಿಯೇ, “ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂಥ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿ ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುವಿಯಾ !! ಪ್ರಿಯೇ, ಇದೇ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯ ಸಂಗಡ ಒಂದು ಮುದ್ದು ಮಾತಾಡಬಾರದೇ? ನೋಡಿದಿಯಾ ನಿನ್ನ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ಮದನಸುಂದರನು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ದಯಮಾಡಿ ಮಾತಾಡು. ಶಾಸನದ ಕೋಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಬೇಡ” ಎಂದು ಆ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಸುಶೀಲೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅವಳ ಸರ್ವಾವಯವಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿ ಅಳಹತ್ತಿದನು. ಕಡೆಗೆ ಇದು ಸುಶೀಲೆಯ ಚಿತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಆತನ ಪ್ರಳಾಪವು ಆಡಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ರಾಜ್ಯಭಾರ, ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ಉಪವಾಸ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ಸೇವಕರು ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚಿಸಿದರೂ ಅವನು ಊಟಕ್ಕೆ ಎಳಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಶೀಲೇ ಸುಶೀಲೇ ಎಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅನ್ನುತ್ತ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡನು.

ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಆಲೋಚನೆಗಾರರೂ, ಮಾಂಡಲಿಕ ಭೂಪಾಲರೂ ಅರಸನು ಸಭೆಗೆ ಬಾರದಿರುವ ಕಾರಣವು ತಿಳಿಯದ್ದರಿಂದ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡರು. ಯಾರಾದರೂ ಮಾತಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ “ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲ, ತ್ರಾಸ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಡಿರಿ” ಎಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮುರಿದಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಆತನ ಮನೋವಿಕಾರ ದೇಹಜಾಡ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಯಾರಿಗೂ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದ ಹಾಗಾಯಿತು. ರಾಜಮಂದಿರದೊಳಗಿನ ಸೇವಕರು ಅರಸನು ಕೂಳು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬಹು ಭಯಾಸ್ಪದರಾದರು. ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಚತುರನಾದ ಸೇವಕನು ಮದನಸುಂದರನ ಬಾಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಶೀಲೆಯೆಂಬ ಒಬ್ಬವು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಇದು ಸುಶೀಲೆಯ ಮೋಹವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಧಾನನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಊದಿದನು. ಆಗ ಪ್ರಧಾನನು “ಅರಸುಮನೆತನದವರಿಗೆ ತಿಲಾಂಶವಾದರೂ ಜ್ಞಾನನಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಇಂಥ ಭವಣೆಯೆಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು? ಒಳ್ಳೆದು, ಈತನನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಉಪದೇಶದಿಂದಾದರೂ ಎಚ್ಚಿಸದೆ ಬಿಡಬಾರದು” ಎಂದು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗಿ ಸಪ್ತನಾಗದಂತೆ ಆತನು ಮಲಗಿದ್ದ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಆತನ ಕಾಲಹತ್ತರ ಕೂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅರಸನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಪ್ರಧಾನನನ್ನು ನೋಡಿ “ಮೆಂಥಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆ ಬಂದಿ?” ಎಂದು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು.

ಪ್ರಧಾನ : ಒಡೆಯರೇ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯೂ, ರಾಜಹಂಸನಿರದೆ ಕೊಳವೂ, ಗಿಳಿಯಾಡದ ನಂದನವೂ ಶೋಭಿಸದಿರುವಂತೆ ತಾವು ಇಲ್ಲದ ಸಭೆಯು ಶೋಭಾರಹಿತವಾಗಿ

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾವು ತಿಳಿದವರಿದ್ದೂ ಹೀಗೆ ಕೋಪಿಸಿನರೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ ? ಮೆಯ್ಯಾಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಪಚಾರವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ ಹೀಗೆ ಉಪವಾಸ ಮಲಗಿದರೆ ಹೇಗೆ ?

ಮದನಸುಂದರ : ಮಂತ್ರೀ, ಸುಶೀಲೆಯ ವಧೆಯಾಗಿ ಎಷ್ಟು ದಿವಸವಾಯಿತು ?

ಮಂತ್ರಿ : ಆ ಮಾತಿಗೆ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳಾದವು.

ಮದನಸುಂದರ : ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಮೂರ್ಖಾ ಮದನಸುಂದರಾ....(ಎದೆ ಎದೆ ಬಡಕೊಂಡು) ಮಂತ್ರೀ, ನೀನಾದರೂ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಿ : ಹೇಳುವಷ್ಟು ಹೇಳಿದೆನು. ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಆಡಬರಲಿಲ್ಲ.

ಮದನಸುಂದರ : ಒಳ್ಳೇದು; ಗರ್ಭಯುಕ್ತಳಾದಂಥ, ಸದ್ಗುಣಿಯಾದಂಥ ಅವಳನ್ನು ಹತಿಸುವದನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೇಗೆ ನೋಡಿದವು ? ಆಗ್ಗೆ ನೀನು ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಠಿಣ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದಿ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏನೋ ನಾನು ಭ್ರಾಂತಿಪರವಶನಾಗಿ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದರೆ ನೀನು ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೇನು ?

ಮಂತ್ರಿ : ದೇವಾ, ಒಂದು ಮಾತುಂಟು, ಅಭಯವಚನ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಮದನಸುಂದರ : ಅಭಯವಚನವು. ತೀವ್ರ ಹೇಳು (ಎದ್ದು ಕೂಡುತ್ತಾನೆ).

ಮಂತ್ರಿ : ದೊರೆಯೇ, ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಗನುಸರಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಹುದೂರವಾದದ್ದೊಂದು ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ, ಶಿಶುಹತ್ಯೆಗಳು ಒದಗುವವೆಂದು ಭಯಪಟ್ಟು ಸುಶೀಲಾದೇವಿಯವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಮನಬಂದತ್ತ ಹೋಗಿರೆಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಆತ್ಮಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೋ ? ಕ್ರೂರಪಶುಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾದರೋ ? ಕೂಳ್ಳದೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೋ ? ಇನ್ನೂ ದೈವದಿಂದ ಜೀವದಿಂದುಳಿದಿರುವರೋ ? ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ.

ಮದನಸುಂದರ : ಬಹುಶಃ ಅವಳು ಜೀವದಿಂದುಳಿದಿರಬಹುದು. ಯಾಕಂದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅನಾಥ ಬಂಧುವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದದರಿಂದ ಆತನು ಸುಶೀಲೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದೀಕಾಯುವನು. ಇರಲಿ, ನೋಡಿಬಿಡುವಾ. ನಮ್ಮ ಯಾವತ್ತು ರಾಜ್ಯದೊಳಗೂ, ಮಾಂಡಲಿಕ ಭೂಪಾಲರ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೂ ಇರುವ ಜೋಯಿಸರೊಂದಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸು; ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳು ಮುಳುಗುವವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. ಮಾಂಡಲಿಕ ಭೂಪಾಲರಿಗೆ ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಬರಮಾಡುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬರೆ.

ಪ್ರಧಾನ : ಯಾಕಾಗಲೊಲ್ಲದು, ಅದರಂತೆ ಈಗಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಎಳಬೇಕು.

ಮದನಸುಂದರ : ಒಳ್ಳೇದು ಏಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನೂ ನಡಿ. ತೀವ್ರ ಮಾತ್ರ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡು. (ಏಳುತ್ತಾನೆ). ಪ್ರಧಾನನು ಅರಸನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತೂ ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಬರೆದನು. ಮಾಂಡಲಿಕ ಅರಸರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದನು.

ರಾಜಶಾಸನಕ್ಕೆ ಯಾರು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವರು ? ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವದೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೆ ಯಾವತ್ತೂ ಜೋಯಿಸರು ಬಂದು ಪುಣ್ಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರೀ ಮಾಡಿ ದಿನಾಲು ಆ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಒಂದುದಿನ ಯಾವತ್ತರೂ ಜೋಯಿಸರು ಬಂದರೆಂಬದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮದನಸುಂದರನು ಯಾವತ್ತರಿಗೂ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ತಾನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಂತೆ ಓಲಗಂ ಗೊಟ್ಟು ಕೂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಜೋಯಿಸರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮದನ ಸುಂದರನು ಎದ್ದುನಿಂತು ಸುಶೀಲಿಯು ಇರುವನೋ ಇಲ್ಲೋ ಎಂಬದನ್ನು ಗಣಿತ ಹಾಕಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಿ ಉಂಬಳಿ ಹಾಕಿ ಕೊಡುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಕೆಲವರು ಅವಳನ್ನು ಹುಲಿಯು ನುಗಿತೆಂತಲೂ, ಕೆಲವರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳೆಂತಲೂ, ಕೆಲವರು ಅವಳು ಇನ್ನೂ ಇದ್ದಾಳೆಂತಲೂ ತನುಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಹೇಳಹತ್ತಿದರು. ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧನಾದ ಜೋಯಿಸನು “ರಾಜಾ, ನಾನೊಬ್ಬ ಸಂಚಾಂಗ ಹೇಳುವ ಜೋಯಿಸನು. ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು. ಸುಶೀಲಿಯು ಗರ್ಭದಿಂದುದಯಿಸಿದ ಸುಕುಮಾರನೊಡನೆ ಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಖ ದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅವಳ ಸಮಾಗಮವಾಗ ಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಯಾವತ್ತು ಜೋಯಿಸರು ಹೌದು, ಹೌದು ಗಣಿತವು ಹೀಗೇ ಹೊರಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದು ಕೂಗಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ಅರಸು ಇದು ನಿಶ್ಚಯವಾದರೆ ತಾವು ಸಂತೋಷಪಡುವಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಯಾವತ್ತೂ ಜೋಯಿಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋದ ನಂತರ ಅರಸನು ಸುಶೀಲಿಯ ಸುಮಾ ಗನವು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದೋ ಎಂದು ಕಾಲನಿರೀಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತ ದಿನ ಗಳೆಯಹತ್ತಿದನು.

ಇತ್ತ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆತನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿದ ಮಗಳೊಬ್ಬ ಇದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಹೆಸರು ಮದನಮಂಜರಿಯು. ಆಕೆಯು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರಿಂದ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ಯೋಗ್ಯ ವರನನ್ನು ನೋಡಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಶೌರ್ಯಸಾಗರನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಮದನಮಂಜರಿಯು ಶೌರ್ಯಸಾಗರನ ರೂಪವನ್ನೂ, ಉಕ್ಕುವ ಪ್ರಾಯವನ್ನೂ, ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಚತುರತನವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅವನಲ್ಲಿ

ಬಹು ಮೋಹ ಪಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮತ್ತು ಸುಶೀಲೆಯ ಹತ್ತರ ಯಾವಾಗಲೂ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಅತ್ತೀ ಅತ್ತೀ ಅನ್ನುತ್ತ. ಅವಳ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಮದನಮಂಜರಿಯು ಮಿನಾಕ್ಷಿ, ಇಂದುಮುಖಿಯರೆಂಬ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಖಿಯರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತೋಟದೊಳಗಿನ ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುವಾಗ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದರು.

ಮಿನಾಕ್ಷಿ : ನೋಡೇ ಇಂದುಮುಖೀ, ಮದನಮಂಜರಿಯು ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದದ ರಿಂದ ಹೇಗೆ ಚಂದ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ.

ಇಂದುಮುಖಿ : ಪ್ರಾಯ ಬಂದರೂ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬಿದ್ದಂತೆ ಸರಿ.

ಮಿನಾಕ್ಷಿ : ಅದೇಕೆ ?

ಇಂದುಮುಖಿ : ಅರಿಯದವಳಂತೆ ಅದೇಕೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೀಯಾ ? ಈ ಕೋಮಲವಾದ ಕಾಯವೆಂಬ ಕೊಳದೊಳಗಿನ ಪ್ರಾಯವೆಂಬ ಕಮಲ ಮಕರಂದವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಮರವನ್ನು ಹೋಲುವ ಸತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಕಾಲವು ಒದಗಲೊಲ್ಲದು, ಏನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಿನಾಕ್ಷಿ : ಹೌದೇ, ಶಾಂತಿವರ್ಧನ ಅಜ್ಜನು ಇನ್ನೂ ಯಾಕೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೊಂಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ?

ಇಂದುಮುಖಿ : ಅವರು ಮುನಿಗಳು, ಅವರಿಂದ ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳು ನೇರವೇರು ವದು ಅಪಸೂಪ. ಯೋಗ್ಯವಾದ ವರನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗುವದು.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಲ್ಲಂತೆ ಮಾತಾಡಿರಿ. ನೀವಿಬ್ಬರು; ನಾನೊಬ್ಬಳು; ಅಂದಮೇಲೆ ಏನು ಮಾತಾಡಿದರೂ ದಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಮಿನಾಕ್ಷಿ : ಹೌದೇಳೆ, ನೀನೂ ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತೀ, ಸುಶೀಲಾದೇವಿಯ ಹತ್ತರ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂತೇ ಇರುತ್ತೀ; ಶೌರ್ಯಸಾಗರನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೆ ಹಿತವಲ್ಲೇನು ?

ಇಂದುಮುಖಿ : ಮಿನಾಕ್ಷಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಚತುರರಿಲ್ಲ ನೋಡು. ಅಂತರ್ಧೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದಲೇ ಇವಳ ಗುಣರೂಪ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಗುಣರೂಪ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳುಳ್ಳ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದಳು. ಯಾಕೇ ಮದನಮಂಜರಿ, ಈ ಮಾತು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಿತೇನು ?

ಮದನಮಂಜರಿ : (ನಾಚಿ ಸುಮ್ಮನೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ.)

ಇಂದುಮುಖಿ : ಇಂಥವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲೇ ಮದನಮಂಜರಿ, ಬಾಲ್ಯದಾರಭ್ಯ ಕೂಡಿ ಆಡಿದ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿ ನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚಬೇಕೇನು ?

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ಬೇಟಿಯಾಡಿ ದಣಿದು ಬಂದು ನಂದನದೊಳಗೆ ಶ್ರಮ ನೀಗಬೇಕೆಂದು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುವಂಥ, ಚಲುವಾದ ದಂಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂಥ, ಆ ಋಷಿಕುಮಾರಿಯರು ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದರು. ಆಗ ಲವರು ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ಏನೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ “ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ದೀರ್ಘವಿಚಾರಿಯಿದ್ದು, ಈ ಸುಂದರಾಂಗಿಯರನ್ನು ನೀರು ಹೊರಹಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಆತನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದಿದ್ದೀತೇನು? ಇಲ್ಲವೆ ಇವರೇ ತಮ್ಮ ಉಲ್ಟಾಸದಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರಬಹುದೋ? ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ನಡುವೆ ನಿಂತಿರುವ ಆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯ ಜಗನ್ಮೋಹಕವಾದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಯಾನಾಗಲೂ ಅವನ ಹತ್ತರ ಕುಳಿತು ಮಾತಾಡುವವಳು ಇವಳೇ ಒಂದೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ, ಇವರು ಏನು ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ ಕೇಳುವಾ” ಎಂದು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಹತ್ತಿದನು.

ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ಇವಳಿಗೆ ಹಿತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದರೆ ನಮ್ಮಗೂಡ ಮಾತಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇವಳ ಸ್ವಭಾವವೇ ಇಂಥಾದ್ದು.

ಮದನಮಂಜರಿ : ನಿಮ್ಮಂಥ ಗೆಳತಿಯರ ಮುಂದೆ ಹೇಳದೆ ಮತ್ತಾರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಆಗಲೆ ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾರಾಯನನ್ನೇ.... (ಇಷ್ಟು ಅಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು : ಆಹಾ, ಇವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ವರನು ಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಹಾಕುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವಳಾದರೂ ಯಾವ ಮಹಾರಾಯನಲ್ಲಿಯೋ ಮನಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳ ಮನಸ್ಸು ಯಾವನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವದೋ ಅವನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.

ಇಂದುಮುಖಿ : ಯಾರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಟ್ಟಿರುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು. ನಾಚಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹೊರತು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುತ್ತೀರಿ, ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಸುಶೀಲೆಯ ಗರ್ಭಸಂಭವನಾದ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಾಸ್ತವ್ಯ ಮಾಡಿದೆ. ಆತನ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಯತ್ನಗಾಣದೆ ಹಗಲಿರಳು ಒಳಗೇ ಕುದಿಯುತ್ತ ಸಣ್ಣ ಗುತ್ತೇನೆ.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : (ಮರೆಯಲ್ಲಿ) ಶಾಬಾಸ್, ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಶ್ರಮಪಡುವ ಬಳ್ಳಿಯು ಕಾಲ್ಮೊಡಕಿದಂತೆ ಈ ಭುವನೈಕಸುಂದರಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ನಾನು ಯಾವಾಗಾದರೂ ಒಂದು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಎರಡನೆಯವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಅಡಿ ತೋರಿಸಿದಂತನೂ, ಇವಳು ಬಯಸಿದಂತನೂ ಒಬ್ಬನೇ.

ಇಂದುಮುಖಿ : ಹೌದು ಬಿಡು, ನೀನು ಒಂದೂವರೆ ಪಂಡಿತಳು. ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಇವಳ ಮನೋಭಿಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು?

ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ಬಹಳ ಕಠಿಣವದೆ. ನಾವು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವು ಶಾಂತಿವರ್ಧನ ಅಜ್ಜನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವದೋ ಇಲ್ಲೋ ? ಆ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ಸಮ್ಯಕ್ತಿಸುವನೋ ಇಲ್ಲೋ ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : (ಮರೆಯಲ್ಲಿ) ಈ ಭುವನೈಕ ಸಂದರಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಹಲವು ವರುಷಗಳ ತನಕ ತಪಸ್ಸನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗಿದ್ದು ಈ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ಸಮ್ಯಕ್ತಿಸದಿರುವನೇ? ಶಾಂತಿವರ್ಧನನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿದ ಅಲೋಚನೆಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ಇಂದುಮುಖಿ : ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಎಂಬ ವೇದಾಂತನಾಕೃತ್ಯವನ್ನು ಬೆರಸಬೇಡ ಬಿಡು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಈ ಗೆಳತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಗಂಗೆಯು ಸಮುದ್ರನಾಥನನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ ಮದನಮಂಜರಿಯು ಶೌರ್ಯಸಾಗರನನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ಹೇಗೆ ಕೋಪಿಸುವನು? ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಗಂಟು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ನೀನು ಇದ್ದಂತೆ ನಾನು ಇರುವೆನು.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಇವರಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಮಾತಾಡಿದ್ದು ನೆರವೇರಬೇಕಾದರೆ ಬಹು ದಿನಸಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾರಣ ಅರಿಯದವನಂತೆ ಆ ಸರೋವರದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರಾಯಿತು. (ಹೀಗಂದು ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)

ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ಅಕ್ಕೋ ನೋಡು, ಶೌರ್ಯಸಾಗರನೇ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಇಂದುಮುಖಿ : ಹೌದಲ್ಲ? ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆತನನ್ನು ಕರೆಂಬ್ಬಾರದೇ ?

ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ನನ್ನ ಕಡಿಯಿಂದ ಇಂಥ ಚತುರತನವು ಹೊರಬೀಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ನೀನೇ ಕರಿ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಬೇಟೆಯಾಡಿ ದಣೆದು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರನ್ನು ಯಾಕೆ ಕರೆಯುತ್ತೀರಿ ?

ಇಂದುಮುಖಿ : ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮುರುಕು ಬಹಳ. ಮೀನಾಕ್ಷೀ, ನಾನೇ ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ ನೋಡು (ಎಂದು ಆತನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು) ರಾಜಪುತ್ರರೇ, ಶ್ರಮವು

ಬಹಳ ಆದಂತೆ ಭಾಸನಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಈ ಪರ್ಣಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮ ಶ್ರಮ ನಿವಾರಣಾರ್ಥ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವೆವು.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ಆಹಹಾ ! ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನು. ನಾನು ತಮ್ಮಿಂದ ಉಪಚಾರ ಹೊಂದತಕ್ಕ ಯೋಗ್ಯತೆಯವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೂಡ್ರಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಜಿಯಾದ ಕಾರಣ ಕೂಡುತ್ತೇನೆ.

ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ಹೀಗಂದರೆ ಹೇಗಾದೀತು ? ಅಜ್ಜನು ನಿಮ್ಮ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವತ್ತರಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ ವೆಂಬದು ಯಾವ ಕಡಿಯ ಮಾತು ? ಭಿನ್ನತ್ವವಂತೂ ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಧನ್ಯನು.

ಇಂದುಮುಖಿ : ನಡಿಯೇ ಮೀನಾಕ್ಷಿ, ನೀನು, ಆ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕು. ನಾನು ಫಲವುಷ್ಟುಗಳನ್ನು ತಂದು ಇವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ನಾನೂ ನೀರು ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಬರುವೆನು.

ಇಂದುಮುಖಿ : ವೈಯ್ಯಾರ ಮಾಡಬೇಡ, ಸುಮ್ಮನೆ ಇರು. ಅವರೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಕೂಡಿಸಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವದು ಯೋಗ್ಯವೇನು ?

ಮದನಮಂಜರಿ : ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಆಗಲಿ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನೀವು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಡೆಯಗೊಡುವದಿಲ್ಲ.

ಇಂದುಮುಖಿ-ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ಹಾಗೆಂದು ತಿಳಿದು ಸುಮ್ಮನಿರು.

(ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮದನಮಂಜರಿಯು ಸುಮ್ಮನೆ ದೂರ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.)

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : (ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ) ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಅಲಭ್ಯವಾದ ರತ್ನವು ದೊರೆಯುವದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶಾಂತಿವರ್ಧನ ತವೋಧನನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈ ಕೃತ್ಯವು ಕೆಡ ಕಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಆತನ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಬದು. ಇದಲ್ಲದೆ ನವಮಾಸದ ತನಕ ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಆ ಗರ್ಭದ ಸಲುವಾಗಿ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಯಾತನೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ದೈವವಶದಿಂದ ಅಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನನಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಹೊರತು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಅವಳು ಖಿನ್ನಳಾದರೆ ನನಗೆ ಜಯ ದೊರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇದರ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಂಥ ಕನ್ಯಾರತ್ನವು ದೊರೆಯುವದೇ ದುರ್ಲಭವು. ಇರಲಿ, ಅವ ರಿಬ್ಬರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಈ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಾ. (ಗಟ್ಟಿಸಿ) ಇಲ್ಲಿ

ಯಾದೂ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗುವಾಗ ಮದನಮಂಜರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರಷ್ಟೇ ? ಅವಳಿಲ್ಲ ಹೋದಳು ?

ಮದನಮಂಜರಿ : ಆರ್ಯಪುತ್ರರೇ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನು. (ಸಮಾಪದಲ್ಲೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.)

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ಆರ್ಯಪುತ್ರರೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿಲ್ಲ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಮರತು ಮಾತಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡುವ ಕಾರಣವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ನಿಜವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಉಭಯತರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರಬೇಕು.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಸುಮ್ಮನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಸರ್ವಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಕ್ತಾಫಲವೇ ಸರಿ. ಅದು ಕಯ್ಯೂಡುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ಯೋಗ್ಯವು.

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ಸುಂದರೇ, ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವಿದಿತವಾಯಿತು. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಅದೇ ಕಾರಣವು ನಿನ್ನನ್ನಾದರೂ ಭಯಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಭಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ನಾಚಿಕೆದೊರೆದು ಮುನಿವರ್ಯನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರೆ ಆತನು ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಒಡಂಬಡುವನು.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಎಷ್ಟಾದರೂ ಹೆಂಗಸಿನ ಜನ್ಮವು. ನಾಚಿಕೆದೊರೆದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕು ?

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ನಿನ್ನ ಮನೋಭೀಷ್ಠವನ್ನು ಆತನು ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಆಡಿಸದಲೇ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಸಂಶಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಿನಾಕ್ಷಿ ಇಂದುಮುಖಿಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ).

ಇಂದುಮುಖಿ : ಬಾರೇ ಮದನಮಂಜರಿ, ರಾಜಪುತ್ರರ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದಿಯೋ ಇಲ್ಲೋ ?

ಮದನಮಂಜರಿ : ನೀವಿಬ್ಬರು ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೋದಿರಿ. ಯಾತರಿಂದ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಲಿ.

ಮಿನಾಕ್ಷಿ : ಅಲ್ಲೇ ? ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮನೋರಂಜಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ ಶ್ರಮವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲೇ ?

ಮದನಮಂಜರಿ : ಏನೋ, ನಿಮ್ಮ ಒಳಗುಟ್ಟಿನ ಮಾತುಗಳು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

ವಿನಾಶಾಕ್ಷಿ : ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಿತು ? ಮೊದಲಿಗಿಲ್ಲ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಿಳಿಸುವವರಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹತ್ತಿರಲು ನಮ್ಮದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಿತು ?

ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : ಇನ್ನು ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಉಪಚಾರದಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡೆನು. ನಿರೂಪವಿರಲಿ.

ವಿನಾಶಾಕ್ಷಿ-ಇಂದುಮುಖಿ : ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯು ಮಾನ್ಯವದೆ.

(ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)

ಇಂದುಮುಖಿ : ಮದನಮಂಜರಿ, ಇಚ್ಛಿತವು ನೆರವೇರಿತೇನು ?

ಮದನಮಂಜರಿ : ಈಗ ನೆರವೇರದಿದ್ದರೂ ನೆರವೇರುವಂತಿದೆ.

ಇಂದುಮುಖಿ : ಒಳ್ಳೆದು ಏನಾಯಿತು ಹೇಳು ನೋಡುವ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ನೀವು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜಾಯಿಂದ ಆರ್ಯಪುತ್ರರೆಂಬ ಶಬ್ದವು ಹೊರಟಿತು. ಅದೇ ಶಬ್ದವೇ ಉಭಯತರ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಜನು ಕೋಪಿಸುವನೆಂಬ ಭಯವು ನನ್ನಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಅಜ್ಜನ ಅನುಮೋದನ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀವು ಬಂದಿರಿ.

ವಿನಾಶಾಕ್ಷಿ : ಆಯಿತು. ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆಗೆ ಸಂಘಟನೆಯಾದೀತು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವೈಭವವುಳ್ಳ ಯೋಗ್ಯ ಪತಿಯು ದೊರೆತನೆಂದು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡಬೇಡ.

ಇಂದುಮುಖಿ : ಗಾಳಿ ಬಿಟ್ಟಾಗಲೇ ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿನ್ನಂಥವರನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ಹೊತ್ತಾಯಿತು; ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ, ನಡೆಯಿರಿ.

ವಿನಾಶಾಕ್ಷಿ : ಹಾಗೇ ಆಗಲೇ ನಡೆಯಿರಿ. (ಹೋಗುತ್ತಾರೆ).

ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುಟೀರಗಳಿಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಮದನಮಂಜರಿಯು ಊಟ ಮಾಡಿ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನ ತಪಃಕುಟೀರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳು. ಶಾಂತಿವರ್ಧನನ ಜಪವು ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವಳು ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮೋರೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನವಳಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ತನ್ನ ಜಪವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳಾದ ಮದನಮಂಜರಿಯು ಅರ್ಥೋಮುಖಿಯಾಗಿ ಕೂತಿರುವುದನ್ನೂ, ಅವಳ ಬಿನ್ನತ್ವವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಜನಿಸಿದ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಮುದ್ದುಮಗಳೇ, ಎಂದಾದರೂ ನೀನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರೆ ಕಿಲಿಕಿಲಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಿ. ಆದರೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂತಿರುವಿ. ಮತ್ತು ಅರವಿಂದವನ್ನು ಜರಿಯುವ ನಿನ್ನ ಮೊಗವು

ವ್ಲಾನವಾಗಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಚಿಂತೆಯು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಆಚ್ಛಾದಿಸಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ನೀನು ಅದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಹೀಗೇ ಕೂತರೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಮಾಧಾನ ಹರಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಹೇಳು ಯಾವ ಚಿಂತೆಯದು? ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಮರ್ಥನಿರುತ್ತೇನೆ.

ಮದನಮಂಜರಿ : (ಮೆಲ್ಲಗೆ) ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ ? (ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಸುತ್ತಾಳೆ.)

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚಬೇಕೇನು? ಹೇಳವ್ಯಾ, ಹೇದರಬೇಡ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಹೆದರುವದೇನು? ನೀನಂತೂ ಪ್ರಪಂಚ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವವರು. ಅಂದಮೇಲೆ ನಮ್ಮಂಥವರು ಹಾಡಿಗೆ ಹತ್ತುವುದು ಕಠಿಣವು.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಹಾ, ಹೀಗನ್ನಬಾರದೇ? ನಿನ್ನ ಅಭಿವ್ರಾಯವು ವಿದಿತವಾಯಿತು. ಈತನು ಪ್ರಪಂಚತ್ಯಾಗಿಯು. ಈತನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಲಗ್ನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚಿಂತೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಿಯಾ? ಮಗಳೇ, ನಾನು ಹಗಲಿರಳು ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ವರವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಅಂಥಂಥವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮುಂದೆ ಕಷ್ಟಬಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಬೈಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೇ? ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯ ವರನನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ; ಕಂಡಿಯಾ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜಶುಕವನ್ನು ನೂಕಿ ಹಾರಾಡುವ ಕಾಕ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಕಯ್ ಹಾಕಿದರಂತೆ.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಅಂಥವನು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವನಿರುವನು? ಹಾಹಾ ನೆನಪಾಯಿತು. ಸುಶೀಲೆಯ ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೌದಲ್ಲೋ?

ಮದನಮಂಜರಿ : ಸರ್ವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ವಿದಿತವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲೆನ್ನುವವರು ಯಾರು?

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಮಗಳೇ, ನಿನ್ನ ಚತುರತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡೆನು. ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ. ಸ್ವಸ್ಥ ಚಿತ್ತದಿಂದಿರು. ನಾನು ಈಗಲೇ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿ ಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನಡಿ.

(ಸುಶೀಲೆಯ ಪರ್ಣಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.)

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಸುಶೀಲೇ, ಇದ್ದೀ ಏನು ?

ಸುಶೀಲೆ : ಯಾರವರು (ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ.)

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ನಾನು ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು.

ಸುಶೀಲೆ : ಓಹೋ ಬರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕು.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : (ಕೂತಬಳಕ) ಹುಡುಗನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಸುಶೀಲೆ : ಆತನಿಗೆ ಬೇಟೆಯ ಕುತೂಹಲವು ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ದಿವಸ ಗಳಿಂದಿತ್ತ ಆತನು ಸರ್ವದಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿರದೆ ಆದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಶೂರತನವಿದ್ದಮೇಲೆ ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಯಾಕೆ ಮನೆ ಹಿಡಿದು ಕೂತಾನು ? ಇರಲಿ ಬಿಡು. ಶೌರ್ಯಸಾಗರನಿಗೆ ಕನ್ಯಾ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದೆ, ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ?

ಸುಶೀಲೆ : ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಂದೂ ಅಲ್ಲೆನ್ನಲಾರದು. ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗಲಿ. ಕನೈ ಯಾವದು ?

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ನನ್ನ ಸಾಕುಮಗಳಾದ ಮದನಮಂಜರಿಯನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿಲ್ಲೇ ?

ಸುಶೀಲೆ : ಹೌದು. ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಬಂದು ಕೂಡುತ್ತಿರು ತ್ತಾಳೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದೇ ಇತ್ತು.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಹಾಗಾದರೆ ನಾಳೆ ಶುಭತಿಥಿ, ಶುಭಸಮಯವುಂಟು. ಆ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವಾ ?

ಸುಶೀಲೆ : ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ. (ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ) ವರದಕ್ಷಿಣವೇನು ?

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಅಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸನ್ಮಾಸಿಯು ಏನು ಕೊಡುವದೆ. ಭುವನೈಕ ವೀರನಾಗೆಂಬ ಅಶೀರ್ವಾದವೇ ಸರಿ.

ಸುಶೀಲೆ : ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಬಾಲಕನು ಧನ್ಯನಾದನು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಲಗ್ನಸನ್ನಾಹ ಮಾಡಿ ಮರುದಿವಸವೇ ಶುಭಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಧೂವರನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿದನು. ಯಾವತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಗಳು ನಿರ್ವಿಘ್ನದಿಂದ ನೆರವೇರಿದ ಬಳಿಕ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನು ಮದನಮಂಜರಿಗೆ— ನೀನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನೀನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆ ಮಾತು ಮದನಮಂಜರಿಗೆ ತೂಕಡಿಸುವವರಿಗೆ ಹಾಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆಯಿತು. ಅವಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಸಹ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗಂಡಹೆಂಡರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮಭಾವವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಸುಶೀಲೆಯು ಅನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ “ಪರಮೇಶ್ವರಾ, ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಯಾವ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಂದು ಹಚ್ಚಿದಿ ? ಗರ್ಭಸಹಿತ ಮರಣಶಾಸನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಸುಶೀಲೆಯು ನಿನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಅದೇ ಗರ್ಭದಿಂದುತ್ಪನ್ನನಾದ ಸುಕುಮಾರ ನನ್ನು ಪತ್ತಿಯ ಸಂಗಡ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ಯಾರಿಗೂ ಗೋಚರವಾದದ್ದಲ್ಲ” ಎಂದು ಶಿವನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳು ಹೋದವು. ಬಳಿಕ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಶಾರ್ಯಸಾಗರನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಬಂದು ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಮದನಮಂಜರಿಯು ಅತ್ತಿಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದಳು.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಆತ್ತೀ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ? ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂದಿರಿ.

ಸುಶೀಲೆ : ಅಪ್ಪಾ, ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯವುಂಟು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪತಿಯು ವಿಲಾಸವತಿಯೆಂಬ ಕಿರುಸೂಳೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಏಳು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭವುಳ್ಳ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಾ, ಎಂದು ಪ್ರಧಾನನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆತನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಈ ತಪೋಧನ ಮಹಾರಾಯನ ಅಶ್ರಯ ಹೊಂದಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕಂಡೆನು.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಹೀಗೆಯೇ ಈ ಜಡ ಗಟ್ಟಿದ ಕೂದಲುಗಳುಳ್ಳ ಋಷಿಗಳ ಅಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಇರಬೇಕು ?

ಸುಶೀಲೆ : ಅದು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕುದಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಾಂತಿವರ್ಧನ ಮಹಾರಾಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಕೂತಿರುತ್ತೇನೆ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ನಾವು ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂತರೆ ಆತನ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆತನು ಕಳಸುವದಕ್ಕೆ ಹಳಹಳ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಾವೇ ಆತನಿಗೆ ಉಪದ್ರವ ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರಾಯಿತು.

ಸುಶೀಲೆ : ಆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ತಪೋಧನನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ಭಯಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿರಿ, ನಾನು ಗಂಟುಬೀಳುತ್ತೇನೆ.

ಸುಶೀಲೆ : ಬಹಳೇ ಒಳ್ಳೆದಾಯಿತು. ಹಾಗೇ ಮಾಡು.

(ಸುಶೀಲೆಯ ಕಡಿಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಮದನಮಂಜರಿಯು ಶಾಂತಿ ವರ್ಧನನ ಕುಟೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ.)

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಯಾಕಮ್ಮಾ ಮಗಳೇ? ನಿನಗೂ ಯಾವತ್ತರಿಗೂ ಸುಖ ರೂಪವಷ್ಟೇ ?

ಮದನಮಂಜರಿ : ಅಪ್ಪಾ, ನಿನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಸುಖರೂಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ.... (ಇಷ್ಟು ಅಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಆದರೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವೇನು ? ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿ ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಏನೋ ಕೇಳುವದಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಏನು ಕೇಳುವುದು ?

ಮದನಮಂಜರಿ : ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅತ್ತೆಯವರು ಬಂದು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಹೋದವು. ಹೀಗೆ ದಿನಗಳು ಹೋಗಹತ್ತಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಗತಿ ಯಾರು ? ಮಾವನ ವರ್ತಮಾನವಂತೂ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ದಿನ ಇದ್ದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಹೋಗುವದೇ ನಿಶ್ಚಯವು. ಕಾರಣ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ವಿನಂತಿಯಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತಾಗಲಿ.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಮಗಳೇ, ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ತನಕ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಪ್ರೀತಿಯು ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಸಂತಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಿನ್ನ ಅಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೇ ಬಾಳುವದು. ಅಂದಮೇಲೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಿರೂಪ ಕೊಡಬೇಕು. -

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತಾಗಲಿ. ಎಲೈ ಶರಭಂಗಾ, ಎಲೈ ಪರಶರಾ, ಎಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ, ಬೇಗ ಬರಿ.

ಶರಭಂಗ-ಪರಶರ : (ಬಂದು) ಸ್ವಾಮಿ, ಏನಪ್ಪಣೆ ?

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಮದನಮಂಜರಿಯು ತನ್ನ ಅತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಪತಿಯನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಗಮನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನೀವು ಮುಂದಾಗಿ ಹೋಗಿ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆ ಬಳಿಕ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ.

ಶರಭಂಗ-ಪರಶರ : ಅಪ್ಪಣೆಯು ಮಾನ್ಯವದೆ. (ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.)

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಮಗಳೇ, ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡು ನಡಿ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಅಜ್ಜಿ. (ಎಂದು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಯಾವತ್ತೂ ಅಭರಣಗಳನ್ನೂ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ಶರಭಂಗನ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಅತ್ತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಮದನಮಂಜರಿ : ಅತ್ತೀ, ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ್ಧತೆಯು ಆಯಿತೇನು ?

ಸುಶೀಲೆ : ಪರಶರ ಮುನಿವರ್ಯರು ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗಳೇ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಹಾಗಾದರೆ ಏಳಿರಿ. ವಿಲಂಬವೇಕೆ ?

ಸುಶೀಲೆ : ಶೌರ್ಯಸಾಗರಾ. ನಡಿ ಹೋಗುವ ?

(ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಶಾಂತಿವರ್ಧನನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.)

ಸುಶೀಲೆ : (ಶಾಂತಿವರ್ಧನನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಶಿರವನ್ನಿಟ್ಟು) ದೇವಾ, ನಾನು ಪೂರ್ವ ಕೃತದೋಷದಿಂದ ಮಹದಾಯಾಸ ಪಡುತ್ತಿರಲು ತಾವು ನನಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಶಿವನನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೀರಿಸಿ ದರೂ ತೀರದು. ಈಗ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಬಹು ಸಂತಾಪವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಮಗಳೇ, ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ ? ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಮರೆತು ನಾನು ಹೇಗೆ ಇರಲಿ ? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನವು ಹೇಗಾಗುವದು ? ಅಗಲುವ ದಕ್ಕೆ ಸಂತಾಪವಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೂಡ ರಾಜಮನೆತನದವರು ಇರುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರಿಂದಲೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶೌರ್ಯಸಾಗರಾ ನೀನು ಯಾನಾಗಾದರೂ ಬಂದು ದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತಿರು. ಮಗಳೇ ಮದನಮಂಜರೀ, ಅಗಲಿ ಹೋಗುವಿಯಾ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗಳು ಅಗಲಿಹೋಗಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ದುಃಖವಾಗು ತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದು ಅಖಂಡ ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿ ಸುಪುತ್ರರ ತಾಯಿಯಾಗು. ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಇರುವದೇ ಕಠಿಣವದೆ. ಆದದ್ದಾಗಲಿ, ಒಮ್ಮೆ ಗಾಢಾಲಿಂಗನ ಕೊಡಮ್ಮಾ.

ಮದನಮಂಜರಿ : ಅಪ್ಪಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನನಗೂ ಹೇಳ ಕೊಡದಷ್ಟು ಸಂತಾಪವಾಗುತ್ತದೆ. (ಕಣ್ಣೀರು ತಂದು) ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜನ್ಮವು ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆಯ ಸೊಡರಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯ ಹಾಕುವದನ್ನು ಹುಟ್ಟು ವಾಗಲೇ ಪಡೆದುಬಂದಿರುತ್ತದೆ; ಕಾರಣ ನಿರುಪಾಯವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬೇಡ. (ಆಲಿಂಗಿಸುತ್ತಾಳೆ.)

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಹಾಗಾದರೆ ವಿಲಂಬವೇಕೆ ? ವೇಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ ನಡೆಯಿರಿ. (ಆಶ್ರಮ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರತನಕ ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.)

ಮದನಮಂಜರಿ-ಸುಶೀಲೆ-ಶೌರ್ಯಸಾಗರ : (ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ) ತಾವು ಇನ್ನು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯತನಕ ಬಂದರೂ ಮೋಹವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಶಾಂತಿವರ್ಧನ : ಹಾಗೇ ಆಯಿತು. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಶರಭಂಗಾ, ಪರಾಶರಾ, ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಜೋಕೆಯಿಂದ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ. ಪ್ರಕೃತ್ಯೇ ಅಸಹಾಯಶೂರನಾದ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ಇರುತ್ತಿರಲು ನಿಮಗೆ ಯಾತರಿಂದಲೂ ಭಯ ವಿಲ್ಲ ನಡೆಯಿರಿ. ಎಲೋ ಪರಾಶರಾ, ಆ ಮದಾಂಧನಾದ ಅರಸನು ಗುರುತು ಹಿಡಿಯದೆ ಮನಬಂದಂತೆ ಮಾತಾಡ್ಯಾನು, ಆತನಿಗೆ ಇವಳು ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯು— ಈತನು ನಿನ್ನ ಮಗನು. ಕರಕೊಂಡು ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಡೆಂದು ನನ್ನ ನಿರೂಪವಿರುವ ದೆಂದು ತಿಳಿಸು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ದುಷ್ಟನು ಮನ್ನಿಸದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು. ಆ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯು ಮರಣವನ್ನೈದಿದಂತೆ ಜ್ಞಾನಚಕ್ರುವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಹಾಗಾಗಿರಬಹುದು ಹೋಗಿರಿ.

ಮದನನುಂಜರಿ : ಸಖೀ ಇಂದುಮುಖೀ, ಪ್ರಿಯೇ ಮೀನಾಕ್ಷೀ, ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಆಡಿದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ದುಃಖನಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರಿಯಲಾರೆನು. ದಯಮಾಡಿ ನಿರೂಪ ಕೊಡಿರಿ.

ಇಂದುಮುಖಿ-ಮೀನಾಕ್ಷಿ : ನಾವು ದುರ್ಭಾಗ್ಯರು. ನಿನ್ನ ಸಮಾಗಮವು ನಮಗೆ ಅಪರೂಪವಾಯಿತು. ಆದರೆ ನೀನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದರಿಂದ ನಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

(ಎಲ್ಲರೂ ಹಾದೀ ನಡೆಯಹತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಕಣ್ಣು ಮರಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಶಾಂತಿ ವರ್ಧನನೂ, ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಇಂದುಮುಖಿಯರೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರು. ಇವರು ಐವರೂ ಮೈಲಮೈಲಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಬಂದು ಎರಡು ವಸ್ತಿಗಳಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು.)

ಶರಭಂಗ : ನೋಡು ಪರಾಶರಾ, ಈ ನಗರದ ಶೋಭೆಯನ್ನು.

ಪರಾಶರ : ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ಅರಸನ ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೇಳುವದೇನಿದೆ. ನೋಡಿದಿಯಾ, ಅಂತಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ರತ್ನ ಖಚಿತನಾದ ಬಂಗಾರದ ಕೆಲಸಗಳು ಹೇಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ ನೋಡು. ಅಕ್ಕಿ ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಅವಲೋಕಿಸುವ ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳ ರಾಸಿಗಳು ಹೇಗೆ ಒಟ್ಟಿವೆ. ಶಾಬಾಸ್ ಶಾರ್ಯಸಾಗರಾ, ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಶರಭಂಗ : ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಾಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಾ. ಒಬ್ಬನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತನ ಸುಳ್ಳು ಮುಂತಾದ ಪಾಪಾಂಶ ಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೋ ಹೇಗೆ ?

ಪರಾಶರ : ಎಂಥಾ ಹುಚ್ಚನೋ ನೀನು, ತನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಪುಣ್ಯದ ನಾಮವನ್ನು ಈ ನಗರವು ಧರಿಸಿರುವದರಿಂದ ಪಾಪವು ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿತು ? ನೋಡು ಮಾತಮಾತಾಡುತ್ತ ರಾಜ ಮಂದಿರದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದೆವೋ ಏನೋ ? ಇದೇ ರಾಜಸಭೆಯೆಂಬಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ.

(ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅರಸನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸುತ್ತಾರೆ.)

ದ್ವಾರಪಾಲಕ : ದೊರೆಯೇ ಇಬ್ಬರು ಮುನಿಗಳೂ, ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ, ಒಬ್ಬ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಪುರುಷನೂ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮದನನುಂದರ : ಓಹೋ ಮುನಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಒಳಗೆ ಕರೆಯಬೇಕೋ ಇಲ್ಲೋ, ಒಳ್ಳೆದು ನಾನೇ ಎದುರು ಹೋಗುವಾ.

(ಎಂದು ಎದುರು ಹೋಗಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.)

ಸುಶೀಲೆ : ಆರ್ಯಪುತ್ರರ ಪಾದಗಳು ವಂದನೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿ.

ಮದನಸುಂದರ : (ಸುಶೀಲೆಯ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು) ದೇವೀ, ಈ ಅಗಾಧ ಪಾತಕಿಯು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಿ ಏನಂತ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಿ ? ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಮರಣಹೊಂದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಏನು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಗತಿ ಗಾಣುತ್ತಿದ್ದೆನು ? ಈ ಮದನಸುಂದರನು ಅಪರಾಧಿ ಇರುತ್ತಾನೆ ಕ್ಷಮಿಸು.

ಸುಶೀಲೆ : ಭವಿತವ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೈವದಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಆಯಿತು. ನಾನು ಕಷ್ಟಬಡುತ್ತೆ ಅತ್ತಿತ್ತೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಶಾಂತಿವರ್ಧನ ತಪಸ್ವಿಯ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬದುಕಿದೆನು. ಹೋಗುವಾಗ ಏಳು ತಿಂಗಳ ಬಸುರಿತ್ತು. ಆ ಬಸುರಿನಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಕುಮಾರನು ಈ ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು. ಇವಳು ಶಾಂತಿವರ್ಧನ ಮಹಾರಾಯನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಈತನ ಪತ್ನಿಯು.

ಪರಾಶರ : ರಾಜಾ, ಇವರನ್ನು ಒಡಗೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಶಾಂತಿವರ್ಧನ ಮುನಿಗಳು ಅಪ್ಪಣೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರಂತೆ ವರ್ತನ ಮಾಡು. ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ನಿರೂಪ ಕೊಡು.

ಮದನಸುಂದರ : ಸ್ವಾಮೀ, ಆ ಮುನಿನಾಥನ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನಡೆಯಿರಿ. ರಾಜಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮಿಂದಾಗುವ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎರಡುಮೂರು ದಿನಸ ಇದ್ದು ಆ ಬಳಿಕ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ರಾಗಬೇಕು.

ಶರಭಂಗ-ಪರಾಶರ : ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ.

(ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ರಾಜಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮದನಸುಂದರನೂ ಅವರ ಗೂಡ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.) ಆ ಮೇಲೆ ಮದನಸುಂದರನು ತನಗಾದ ಭವಣಿಯನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ತಾನು ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಸುಶೀಲೆಯೊಡನೆ ಆನಂದದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಶೌರ್ಯಸಾಗರನು ಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಚತುರನೂ ಆದದರಿಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜಾನಂದಕರನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕಾರ ಭಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ

೧೫ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ

೧	ಪಂಡಿತರಾಜ ಜಗನ್ನಾಥ	...	೫-೦೦
೨	ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕತೆ	...	೫-೦೦
೩	ಕರ್ನಾಟಕ ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯ ವ್ಯಾಯೋಗಂ	...	೪-೦೦
೪	ಕರ್ನಾಟಕ ಕಥಾಸರಿತ್ಸಾಗರ	...	೬-೦೦
೫	ಶೌರ್ಯಸಾಗರ	...	೬-೦೦
೬	ಕನ್ನಡಮಾತು ತಲೆಯೆತ್ತುವ ಬಗೆ	...	೩-೦೦
೭	ಕಾಲಿದಾಸ ಚರಿತ್ರ,	...	೬-೦೦
೮	ಕರ್ನಾಟಕ ಯಯಾತಿ ನಾಟಕಂ	...	೮-೦೦
೯	ಮೋಹಿನೀ ಅಥವಾ ನಿಂದಕರ ನಡವಳಿ	...	೧೦-೦೦
೧೦	ಭಾರತೀಯ ವಿದುಷಿಯರು	...	೮-೦೦
೧೧	ಶ್ರೇಯಃಸಾಧನ	...	೮-೦೦
೧೨	ಗೃಹವೈದ್ಯಕವು	...	೮-೦೦
೧೩	ಇಸೋಪನ ಚರಿತ್ರ,	...	೩-೦೦
೧೪	ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು	...	೧೦-೦೦
೧೫	ನರಗುಂದದ ಬಂಡಾಯ	...	೧೦-೦೦

